

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Elin Cartne

Uppfyller värdepappersfonder och specialfonder rekvisitet skattskyldig i skatteavtal?

LAGM01 Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet
30 högskolepoäng

Handledare: Mats Tjernberg

Termin för examen: period 1 VT2015

Innehåll

SUMMARY	4
SAMMANFATTNING	6
FÖRKORTNINGAR	7
1 INLEDNING	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syfte	10
1.3 Metod och material	10
1.3.1 Rättsvetenskaplig metod	10
1.3.2 Rättspraxis	12
1.3.3 Litteratur	13
1.3.4 Utländsk rätt	13
1.4 Avgränsningar	15
1.5 Forskningsläge	17
1.6 Terminologi	17
1.7 Disposition	18
2 VÄRDEPAPPERSFONDER OCH SPECIALFONDER	19
2.1 Allmänt	19
2.1.1 Introduktion	19
2.1.2 Civilrättslig reglering	19
2.2 Skattemässig hantering	20
2.2.1 Före 1 januari 2012	20
2.2.2 Lagändring	21
2.2.3 Efter 1 januari 2012	23
2.3 Sammanfattning	24
3 SKATTEAVTAL	26
3.1 Internationell dubbelbeskattning	26
3.2 Tolkning av skatteavtal	27
3.2.1 Wienkonventionen	27
3.2.2 OECD:s modellavtal	28
3.2.3 Skatteavtalstolkning enligt svensk rätt	29
3.3 Sammanfattning	29
4 SKATTERÄTTSLIG HEMVIST	31
4.1 Skatteavtals tillämpningsområde	31

4.2 Skattskyldighet	32
4.3 Rättsfall	33
4.3.1 RÅ 1996 ref. 84	33
4.3.2 Kanada	35
4.3.2.1 Crown Forest Industries Ltd. V. Canada	35
4.3.2.2 Konsekvenser av rättsfallet	37
4.3.3 Nederländerna	37
4.3.3.1 Nederländska Hoge Raad	37
4.3.3.2 Konsekvenser av rättsfallet	39
4.4 Doktrin	39
4.5 Sammanfattning	41
5 BEGREPPET SKATTSKYLDIG GÄLLANDE VÄRDEPAPPERSFONDER OCH SPECIALFONDER	44
5.1 Före 1 januari 2012	44
5.2 Förarbeten	44
5.3 Ställningstagande från Skatteverket	45
5.4 Doktrin	46
5.5 KR 2070-14	48
5.5.1 Bakgrund	48
5.5.2 Förvaltningsrätten	48
5.5.2.1 Överklagande och yttrande	48
5.5.2.2 Dom	49
5.5.3 Kammarrätten	50
5.5.3.1 Överklagande och yttrande	50
5.5.3.2 Dom	51
5.5.3.3 Skiljaktig mening	53
5.5.4 Överklagande till HFD	53
5.6 Sammanfattning	53
6 ANALYS OCH DISKUSSION	56
6.1 Faktisk beskattning	56
6.2 Specifika villkor?	61
6.3 Är värdepappersfonder och specialfonder skattskyldiga enligt skatteavtal?	63
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	68
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	76

Summary

Article 4 of the OECD Model Tax Convention establishes the term 'resident' which refers to a person who, under the laws of that State, is liable to tax therein by reason of his domicile, residence, place of management or any other criterion of a similar nature. Thereby, article 4 defines the scope of the tax treaty and the article is also relevant for a number of other articles which refer to the term 'resident'. The expression 'liable to tax' does not have a clear meaning in international tax law and this has given rise to discussions regarding its interpretation.

Swedish mutual funds and special funds are not legal entities but they are tax subjects according to section 2 article 3 second paragraph of the Swedish Income Tax Act and they have a full liability to tax. However, since the 1st of January 2012 such funds are exempt from tax for income deriving from assets in the fund. The amended legislation has resulted in a legal uncertainty and it is unclear whether these funds can be regarded as 'liable to tax' according to tax treaties and thereby be entitled to the benefits of tax treaties.

There are different possible interpretations of the term 'liable to tax'. The Supreme Court of Sweden has concluded that a person who is subject to a low taxation can be regarded as 'liable to tax' and the Court does not consider that an actual taxation is necessary to meet the requirement. However, the Supreme Courts of Netherlands and Canada have come to the opposite conclusion and they determined that a person who is exempt from tax cannot be regarded as 'liable to tax' and therefore has no right to claim benefits through tax treaties. The Courts may have come to different conclusions since they considered different purposes with the tax treaties. There is a relatively extensive consensus in the tax law literature that an actual taxation is not necessary to fulfil the requirement 'liable to tax'. According to tax law literature, the requirement is fulfilled if a person has such a nexus with a state that he would normally be taxed there on his worldwide income. A person would thereby fulfil the requirement even if tax were not actually paid due specific conditions. The authors barely discuss how these conditions should be implemented and what their purpose is. Depending on the significance that these conditions are given there is a risk that the application of tax treaties depends purely on technical legal reasons.

The term 'liable to tax' should be regarded as a nexus, which require the person to have such a strong connection with the state that he would normally be subject to the most comprehensive taxation in that state. The case RÅ 1996 ref. 84, states that one of the purposes with tax treaties is to achieve a fair distribution of the tax base. Based on such a purpose, a person

can be regarded as a 'liable to tax' regardless whether he is paying tax or not. Mutual funds and special funds have a strong fiscal nexus to Sweden and they have a full liability to tax. The fact that Sweden has chosen to exempt the funds from taxation does not mean that this nexus ceases and since the funds are not transparent they should be considered to be 'liable to tax' according to tax treaties.

Sammanfattning

I art. 4 OECD:s modellavtal fastställs begreppet hemvist och i artikeln anges att en person anses ha hemvist om denne enligt lagstiftningen i denna stat är skattskyldig där på grund av hemvist, bosättning, plats för företagsledning eller annan liknande omständighet. Art. 4 fastställer därmed avtalets tillämpningsområde och artikeln är även av betydelse för ett antal andra artiklar som hänvisar till begreppet hemvist. Inom den internationella skatterätten har inte begreppet skattskyldig i hemvistartikeln en given innebörd och diskussion har således förts gällande dess tolkning.

Svenska värdepappersfonder och specialfonder är inte juridiska personer men utgör enligt 2 kap. 3 § andra stycket IL skattesubjekt och är obegränsat skattskyldiga. Dock är fonderna sedan den 1 januari 2012 inte skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden. Den förändrade lagstiftningen har gett upphov till ett oklart rättsläge och det kan diskuteras huruvida värdepappersfonder och specialfonder kan anses vara skattskyldiga enligt skatteavtal och därmed omfattas av avtalens tillämpningsområde.

Olika tolkningar av begreppet skattskyldig är möjliga. Svensk domstol har kommit fram till att det gällande lågbeskattade personer inte krävs någon faktisk beskattning för att uppfylla rekvisitet. Högsta domstolarna i Nederländerna och Kanada har kommit fram till motsatt slutsats och inte medgett fördelar enligt skatteavtal för personer som är undantagna beskattning. De olika slutsatserna kan bero på att domstolarna beaktat olika syften med skatteavtal. Inom doktrin råder en relativt stor enighet kring att faktisk beskattning inte krävs. Enligt doktrin kan därmed rekvisitet vara uppfyllt om en person har en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet även om personen inte erlägger någon skatt på grund av att specifika villkor är uppfyllda. Inom doktrin diskuteras endast i begränsad utsträckning hur dessa villkor ska vara tolkas och vilket syfte de ska tillgodose. Beroende på vilken betydelse dessa villkor ges finns en risk för att tillämpningen av skatteavtal blir beroende av rent lagtekniska aspekter.

Begreppet skattskyldig bör tolkas som ett anknytningsrekvisit vilket förutsätter att personen i fråga har en sådan stark anknytning att denne normalt vore obegränsat skattskyldig. Utifrån RÅ 1996 ref. 84 fastslås att ett av syftena med skatteavtal är att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Utifrån ett sådant syfte är det inte avgörande huruvida en stat faktiskt utkräver skatt eller inte. Värdepappersfonder och specialfonder har en sådan stark skattemässig anknytning till Sverige att de är obegränsat skattskyldiga. Att Sverige valt att undanta fonderna från beskattning innebär inte att denna anknytning upphör och eftersom fonderna inte är transparenta bör de anses vara skattskyldiga enligt skatteavtal.

Förkortningar

AIFM	Alternative Investment Fund Managers
Avräkningslagen	Lag (1986:468) om avräkning av utländsk skatt
CIV	Collective Investment Vehicle
EES	Europeiska ekonomiska samarbetsrådet
EU	Europeiska unionen
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
IBFD	International Bureau of Fiscal Documentation
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
LAIF	Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder
LVF	Lag (2004:46) om värdepappersfonder
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Proposition
SCB	Statistiska centralbyrån
SIL	Lag (1947:576) om statlig inkomstskatt
SÖ	Sveriges internationella överenskommelser
UCITS	Undertakings for Collective Investmest in Transferable Securities
Wienkonventionen	1969 års Wienkonvention om traktaträtten

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Skatteavtal är av stor betydelse inom den internationella skatterätten och att som skattskyldig omfattas av ett skatteavtal innebär ofta fördelar som exempelvis begränsning av källskatt och undvikande eller lindring av dubbelbeskattning.¹ För att omfattas av ett skatteavtal krävs enligt art. 1 OECD:s modellavtal att det enligt skatteavtalet är fråga om en person som har hemvist i en avtalsslutande stat eller båda avtalsslutande stater. Att en person har hemvist enligt skatteavtalet är således avgörande för att omfattas av avtalets tillämpningsområde. Med hemvist avses enligt art. 4(1) OECD:s modellavtal en person som är skattskyldig på grund av ”domicil, bosättning, plats för företagsledning eller annan liknande omständighet”.² Vad som avses med begreppet skattskyldig är inte helt klart och inom doktrin och i rättspraxis har innebörden av begreppet diskuterats. Diskussioner har förts i såväl Sverige som internationellt gällande huruvida rekvisitet förutsätter en faktisk beskattning eller om rekvisitet avser en personlig anknytning till staten ifråga oavsett om skatt faktiskt erläggs eller ej.³

Investeringsfonder utgör en viktig del av den svenska ekonomin och en stor del av privatpersoners sparande är placerat i fonder, bland annat genom premiepensionssparandet.⁴ Vid utgången av första kvartalet 2015 uppgick den totala fondförmögenheten till 3 106 miljarder kronor för svenskregistrerade fonder. Statistiken omfattar investeringsfonder registrerade i Sverige och såväl värdepappersfonder, specialfonder och övriga fonder är inräknade.⁵ Svenska värdepappersfonder och specialfonder är bildade på kontraktsrättslig grund och utgör en form av kollektiv förvaltning av värdepapper.⁶ Fonderna anses inte enligt lag (2004:46) om värdepappersfonder, LVF och lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder, LAIF, utgöra juridiska personer och de kan därmed inte förvärva rättigheter eller skyldigheter.⁷

Före den 1 januari 2012 var värdepappersfonder och specialfonder skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingick i fonden.⁸ För att möjliggöra beskattning av fonderna trots att de inte är juridiska personer infördes 2 kap. 3 § andra stycket inkomstskattelagen (1999:1229), IL, som fastslår att bestämmelserna om juridiska personer ska tillämpas även på

---

¹ de Graaf & Pötgens (2011) s. 170.

² Översättning hämtad från lag (2014:340) om skatteavtal mellan Sverige och Georgien.

³ Se exempelvis Dahlberg (2012), Nelson (2010), RÅ 1996 ref. 84, Vogel (1997) m.fl.

⁴ Dahlberg (2012) s. 9.

⁵ SCB, *Nettosparande samt förmögenhet i investeringsfonder*.

⁶ Skatteverket, *Rättslig vägledning: Vad är värdepappersfonder och specialfonder?*

⁷ 4 kap. 1 § LVF och 12 kap. 1 § LAIF.

⁸ Lag (2004:66) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

värdepappersfonder och specialfonder. Under 2011 beslutades att beskattningen av värdepappersfonder och specialfonder skulle överföras från fonden till andelsägarna. Svenska värdepappersfonder och specialfonder är således från den 1 januari 2012 inte längre skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden och istället schablonbeskattas delägarna i sådana fonder.⁹ Stadgandet i 2 kap. 3 § andra stycket IL som klargör att bestämmelserna om juridiska personer ska tillämpas på värdepappersfonder och specialfonder behövs dock varför fonderna fortfarande utgör skattesubjekt.¹⁰

Efter införandet av skattefrihet på fondnivå har utifrån begreppet skattskyldig i skatteavtal diskuterats huruvida värdepappersfonder och specialfonder kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldig trots att fonderna inte är skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden i Sverige.¹¹ Rättsläget är oklart och eftersom en stor del av de svenska skatteavtalen är utformade i enlighet med OECD:s modellavtal har tolkningen av begreppet skattskyldig i art. 4 OECD:s modellavtal inverkan på i princip samtliga av Sveriges skatteavtal. Gällande värdepappersfonder och specialfonder finns cirka 860 registrerade fonder i Sverige varav samtliga, med undantag för de som enbart placerar i svenska värdepapper, påverkas av hur begreppet tolkas.¹² Om fonderna inte omfattas av skatteavtal kommer de enligt Fondbolagens förening årligen beskattas med cirka 1,3 miljarder mer i källskatt än om de omfattats av skatteavtal.¹³

Av domar, doktrin och ställningstagande från myndigheter framgår att olika tolkningar av begreppet skattskyldig är möjliga vilket leder till en osäkerhet gällande tillämpningen.¹⁴ Även internationellt har begreppet diskuterats och bland annat kommentaren till OECD:s modellavtal ger uttryck för olika tolkningsalternativ.¹⁵ Hur begreppet skattskyldig tolkas har en avsevärd betydelse på beskattningssituationen för svenska värdepappersfonder och specialfonder. Anses fonderna inte uppfylla rekvisitet skattskyldig i skatteavtal kan de inte omfattas av avtalet och därmed inte heller ta del av dess fördelar.¹⁶ Utöver att definiera avtalets tillämplighet är hemvistbegreppet och därmed rekvisitet skattskyldig av vikt vid tillämpning

---

⁹ 6 kap. 5 § IL; 42 kap. 43 § IL.

¹⁰ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

¹¹ Se exempelvis Dahlberg (2012), Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

¹² Skatteverkets överklagande från den 9 april 2015.

¹³ Fondbolagens förening, *Hemställan om ändring i skatteavtalen mellan Sverige och andra stater*.

¹⁴ Se exempelvis Dahlberg (2012), Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014, Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015, prop. 1993/94:230, Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*.

¹⁵ Punkt 8.6 och 8.7 i kommentaren till art. 4 OECD: modellavtal.

¹⁶ de Graaf & Pötgens (2011) s. 170.

av samtliga av de övriga artiklar i skatteavtal vilka använder uttrycket ”en person med hemvist i en avtalslutande stat” eller ”liknande definition”.¹⁷

Vid dubbelbeskattning finns utöver skatteavtal möjlighet att begära avräkning enligt intern svensk rätt genom lag (1986:468) om avräkning av utländsk skatt (avräkningslagen). Personer som är obegränsat skattskyldiga och som haft intäkt eller personer som är begränsat skattskyldig och som haft intäkt som är hänförlig till ett fast driftställe i Sverige kan enligt 2 kap. 1 § avräkningslagen medges avräkning av i utlandet erlagd skatt. För att avräkning ska medges krävs att intäkten tagits upp enligt IL, att den skattskyldige beskattats för intäkten i en utländsk stat och att intäkten enligt den utländska statens skattelagstiftning anses härröra därifrån.¹⁸ Som utgångspunkt förutsätter avräkningslagen därmed att den som begär avräkning är skattskyldig i Sverige och i den utländska staten för samma inkomst.¹⁹ Eftersom värdepappersfonder och specialfonder inte är skattskyldiga i Sverige för de utländska inkomsterna uppfylls inte förutsättningarna enligt avräkningslagen och fonderna kan således inte begära avräkning enligt den interna lagstiftningen.²⁰

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att med utgångspunkt i internationell skatterätt diskutera och analysera huruvida svenska värdepappersfonder och specialfonder kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldig i skatteavtal. Frågeställningen i uppsatsen är således om värdepappersfonder och specialfonder uppfyller rekvisitet skattskyldig i skatteavtal. Rekvisitet kan diskuteras utifrån en rad aspekter men fokus för denna uppsats är att utröna hur rekvisitet skattskyldig ska tolkas och under vilka förutsättningar en person som inte erlägger skatt kan anses uppfylla rekvisitet i Sverige. För att uppnå syftet krävs, utöver en analys av begreppet skattskyldig i skatteavtal, en redogörelse och diskussion kring regleringen av svenska värdepappersfonder och specialfonder.

1.3 Metod och material

1.3.1 Rättsvetenskaplig metod

För att uppnå syftet med uppsatsen används som utgångspunkt en rättsvetenskaplig metod där rättskällor analyseras och systematiseras i syfte att fastställa gällande rätt. Därmed utgör rättskällevetenskapen och dess principer grunden för argumentationen i uppsatsen. Med rättskällor avses som

---

¹⁷ Se exempelvis art. 10, art. 11, art. 12, art. 16 OECD:s modellavtal.

¹⁸ 2 kap. 1 § avräkningslagen.

¹⁹ Prop. 2011/12:1 s. 330-331.

²⁰ Promemoria (Fi 2010/688) s. 38.

utgångspunkt lag, förarbeten, rättspraxis och doktrin.²¹ Rättskällevärdet skiljer sig dock åt utifrån vilket ämne som behandlas.²² Metoden i uppsatsen påverkas således av att ämnet i uppsatsen är skatterätt och däribland tolkning av skatteavtal. Syftet berör således inte endast svensk intern rätt utan även internationell skatterätt. De rättskällor som i enlighet med rättskällevärdet används är därför skatterättsliga rättskällor. Liksom enligt en traditionell rättskällevärdet används därmed lagtext, förarbeten och rättspraxis men även skatterättslig litteratur och publikationer från Skatteverket.²³

Tolkning av skatteavtal ska ske i enlighet med Wienkonventionens regler om tolkning av traktater.²⁴ Konventionen är undertecknad av Sverige och Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) har fastslagit att konventionens tolkningsregler ska användas även då myndigheter, enskilda och domstolar tolkar skatteavtal.²⁵ Wienkonventionen är därmed av vikt för att klargöra vilka tolkningsmedel som kan användas vid tolkning av skatteavtal och därmed begreppet skattskyldig. Utöver Wienkonventionen intar OECD:s modellavtal en betydande roll vid tolkning av skatteavtal.²⁶ I princip samtliga av Sveriges ingångna skatteavtal är baserade på modellavtalet och även internationellt har avtalet stor inverkan på stater som ingår i OECD men även för de som valt att stå utanför organisationen.²⁷ Modellavtalets betydelse vid tolkning har bekräftats av HFD men även av utländsk domstol och doktrin.²⁸ Såväl Wienkonventionen som OECD:s modellavtal och dess kommentar utgör därmed viktiga och relevanta källor vid tolkning av begreppet skattskyldig och de är således av stor betydelse för att uppnå syftet med uppsatsen. Innebörden och betydelsen av Wienkonventionen och OECD:s modellavtal redogörs och diskuteras vidare i uppsatsens tredje kapitel.

Förarbeten intar en underordnad ställning vid tillämpning och tolkning av skatteavtal eftersom sådana interna förarbeten endast ger uttryck för en avtalsparts åsikt.²⁹ Vid analys och diskussion gällande tolkning av skatteavtal beaktas därmed att interna förarbeten inte har en sådan tyngd som enligt den traditionella rättskällevärdet. De interna förarbetena är inget medel vid tolkning av folkrättsliga traktat men de kan enligt Pelin inte helt avfärdas eftersom de bör ge uttryck för en korrekt tolkning av avsikten med

---

²¹ Sandgren (2007) s. 37.

²² Sandgren (2007) s. 36.

²³ Kristoffersson (2011) s. 835.

²⁴ Dahlberg (2014) s. 151.

²⁵ RÅ 1996 ref. 84.

²⁶ Dahlberg (2014) s. 254.

²⁷ Kleist (2012) s. 85-86; Nelson (2010) s. 56; Pelin (2011) s. 90.

²⁸ *Crown Forest Industries Ltd. v. Canada*, [1995] 2 S.C.R. 802; Dahlberg (2012) s. 30-31; Dutch Supreme Court, 4 dec. 2009, nos 07/10382-07/10384, V-N 2009/63.17; Kleist (2012) s. 87; RÅ 1996 ref. 84.

²⁹ Pelin (2011) s. 107.

skatteavtalet.³⁰ Förarbeten som är aktuella för uppsatsen presenteras därför i syfte att ge uttryck för olika tolkningsalternativ och argument men dess begränsade rättskällevärde beaktas. Detta gäller de delar av uppsatsen som behandlar tolkning och tillämpning av skatteavtal. Vid redogörelse av den interna lagstiftning som reglerar värdepappersfonder och specialfonder saknas anledning att frångå den traditionella rättskälleläran där förarbeten bör beaktas.

1.3.2 Rättspraxis

Med rättspraxis avses samtliga rättsliga avgörande inkluderat prejudikat. Gällande prejudikat anser Kristoffersson att de *bör* följas medan rättspraxis *får* följas.³¹ I situationer då det saknas prejudikat kan kammarrättspraxis inta en betydande ställning som rättskälla och det är i sådana situationer rimligt att underinstanser samt Skatteverket efterföljer sådan praxis av processekonomiska skäl.³² Enligt Kristoffersson ska det dock noteras att förvaltningsrätter och kammarrätter har som funktion att *skipa rätt* och inte *skapa den*. Att skapa rätt kan dock sägas vara en av HFD:s funktioner.³³ Rättskällevärdet hos praxis från förvaltningsrätt och kammarrätt bör därför bedömas utifrån saklighet i argumentationen men vikt bör även läggas vid om enighet råder mellan olika kammarrätter och huruvida underinstanser intagit samma ställning.³⁴

Prejudikat från HFD och utländska motsvarigheter används för att klargöra och påvisa hur domstolar kan argumentera och därvid analyseras domarna utifrån huruvida de bidrar till att klargöra vad som kan anses vara gällande rätt. Huruvida svenska värdepappersfonder och specialfonder kan anses ha hemvist i Sverige har behandlats av Kammarrätten i Sundsvall.³⁵ Försiktighet intas gällande rättskällevärdet av rättsfallet dels eftersom förvaltningsrätten kom till en annan slutsats, dels eftersom frågan inte behandlats av andra kammarrätter varför det saknas möjlighet att undersöka huruvida enighet råder i frågan.³⁶ Såväl förvaltningsrättens som kammarrättens argumentation och domslut presenteras dock för att exemplifiera hur domstolar kan argumentera, resonera och komma till olika slutsatser. Utöver att de olika instanserna kom till olika slutsatser och att frågan endast bedömts av Kammarrätten i Sundsvall bedöms sakligheten i domstolarnas argumentation i syfte att klargöra vilket rättskällevärde avgörandet kan ges.

---

³⁰ Pelin (2011) s. 107.

³¹ Kristoffersson (2011) s. 836.

³² Kristoffersson (2011) s. 838-839.

³³ Kristoffersson (2011) s. 838.

³⁴ Kristoffersson (2011) s. 843.

³⁵ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

³⁶ Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014.

1.3.3 Litteratur

Uppsatsen är i stor utsträckning baserad på skatterättslig litteratur för det fall lagtext eller andra källor med högre rättskällevärde inte ger ett entydigt svar. Som nämnts har begreppet skattskyldig ingen tydlig innebörd vilket har lett till diskussioner inom doktrin.³⁷ Dessa diskussioner är av stort värde och i stor omfattning används såväl svensk som internationell doktrin för att skapa en övergripande bild över vilka uppfattningar som finns. Frågan om värdepappersfonder och specialfonder kan anses ha hemvist i Sverige har behandlats i De lege årsbok från Juridiska Fakulteten³⁸ varför denna bok utgör en viktig del av studien. Därutöver används litteratur av exempelvis Vogel³⁹, Couzin⁴⁰ och Wheeler⁴¹ samt ett flertal andra författare vilka är internationellt erkända experter inom internationell beskattning. Av svenska författare används litteratur skriven av Dahlberg⁴² som är professor i finansrätt och ledamot i Skatterättsnämnden. Övrig litteratur som används är bland annat litteratur skriven av Pelin⁴³ som är juris doktor och forskar inom skatterätt och Nelson⁴⁴ som är juris doktor och forskar inom internationell skatterätt. Därutöver används ett flertal andra källor som har bedömts som pålitliga källor och vilka belyser den aktuella frågeställningen. Vid bedömningen av vilka källor som bedömts som trovärdiga har hänsyn tagits till i vilken omfattning källan blivit citerad i andra framställningar, vem som skrivit och publicerat materialet samt i hur hög grad materialet belyser de tolknings- och tillämpningsproblem som faller inom syftet med uppsatsen.

1.3.4 Utländsk rätt

Utöver svensk rätt presenteras och analyseras även utländsk rätt. Redogörelsen sker inte utifrån en traditionell komparativ metod och syftet med uppsatsen är inte att utröna skillnader och likheter i olika rättsordningar.⁴⁵ Användningen av utländskt material är dock motiverad utifrån att ämnet i hög grad är internationellt samt att svenskt material inom området är begränsat. Den utländska rätten bidrar således med en bredare exemplifiering av olika tolkningar av begreppet skattskyldig. För svenskt vidkommande är det intressant att se hur andra stater tolkar begreppet skattskyldig och det bidrar även till att sätta den svenska tolkningen i ett större internationellt sammanhang. Analysen sker utifrån svenska värdepappersfonder och specialfonder och några utländska motsvarigheter till fonderna presenteras inte. En sådan komparation kräver en mer omfattande studie än vad som är möjligt inom ramen för denna uppsats. Den

---

³⁷ Se exempelvis Dahlberg (2012), Nelson (2010), Vogel (1997) m.fl.

³⁸ Dahlberg (2012).

³⁹ Vogel (1997).

⁴⁰ Couzin (2002).

⁴¹ Wheeler (2011).

⁴² Dahlberg (2014).

⁴³ Pelin (2011).

⁴⁴ Nelson (2010).

⁴⁵ Bogdan (2003) s. 18.

utländska exemplifieringen av hur begreppet skattskyldig kan tolkas bidrar till en diskussion gällande hur olika tolkningar påverkar om värdepappersfonder och specialfonder kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldiga eller ej.

I denna uppsats redogörs för hur Kanada och Nederländerna har tolkat begreppet skattskyldig. Eftersom uppsatsen i hög utsträckning baseras på OECD:s modellavtal och eftersom i princip samtliga av Sveriges skatteavtal är baserade på modellavtalet är det lämpligt att ta stater som är medlemmar i OECD. Såväl Kanada som Nederländerna har varit medlemmar av OECD sedan 1961 och de är därmed delaktiga i utformningen av modellavtalet och dess kommentar.⁴⁶ Därutöver är Kanada och Nederländerna, liksom Sverige, välfärdsstater där det offentliga tar ett omfattande ansvar för medborgarnas välfärd.⁴⁷ En sådan välfärd förutsätter som utgångspunkt en omfördelning av resurser vilket bland annat sker genom uttag av skatt.⁴⁸

Stater kan gällande relationen mellan intern rätt och internationell rätt huvudsakligen inta två synsätt. Enligt det monistiska synsättet utgör internationell rätt och nationell rätt två delar av samma system. Internationella avtal blir därmed omedelbart vid ingående av avtalet en del av den interna rätten i staten. Enligt det dualistiska synsättet är internationell rätt och intern rätt två olika system och för att ett internationellt avtal ska bli tillämpligt nationellt krävs därmed att avtalet införlivas i den interna lagstiftningen. Sverige intar ett dualistiskt synsätt innebärande att skatteavtal måste införlivas i svensk rätt innan avtalet är tillämpligt.⁴⁹ Även Kanada intar ett dualistiskt synsätt vilket gör en jämförelse med Sverige lämplig.⁵⁰ Nederländerna intar ett monistiskt synsätt vilket innebär att de anser att ingångna skatteavtal omedelbart efter avtalsslutande är en del av den nederländska rätten. Skillnaden kan resultera i olika tolkningar då intern rätt och internationell rätt inte överensstämmer.⁵¹ I denna uppsats är fokus inte skillnader mellan stater gällande vilken rättskälla som har företräde utan hur tolkningen av skattskyldig kan göras. Presentationen av utländsk rätt har främst till syfte att påvisa vilka argument som kan användas och vilka av de olika argumenten som domstolarna anser väger tyngst. Skillnaden i synsätten bör därför inte utgöra något hinder vid analys av rättsfallen. Därutöver är Nederländerna, liksom Sverige, medlem i EU vilket gör att det är intressant att se huruvida staterna gör olika tolkningar av begreppet.⁵²

---

⁴⁶ OECD, *List of OECD Member countries – Ratification of the Convention on the OECD*.

⁴⁷ NE Kanada; NE Nederländerna.

⁴⁸ NE fördelningspolitik.

⁴⁹ Dahlberg (2014) s. 249-250.

⁵⁰ Sachdeva (2013) s. 183.

⁵¹ Arnold (2013) s. 4.

⁵² EU, *EU:s medlemsländer*.

Utöver ovanstående är Kanada och Nederländerna lämpliga eftersom i båda staterna har tolkningen av begreppet skattskyldig behandlats av respektive högsta skatterättsliga domstol.⁵³ Dessa rättsfall har gett upphov till diskussion inom doktrin vilket även motiverar att de presenteras i denna uppsats.⁵⁴ Genom dessa rättsfall är det möjligt att utläsa vilka argument som framfördes av parterna i respektive mål men även att analysera vilka argument och omständigheter som respektive domstolen ansåg vägde tyngst. Valet av staterna är även motiverat utifrån att tillgängligt material finns på engelska vilket underlättar vid analys av rättsfallen.

1.4 Avgränsningar

För att omfattas av ett skatteavtal krävs att det är fråga om en person i skatteavtalsrättslig mening. Huruvida värdepappersfonder och specialfonder kan anses utgöra en person enligt skatteavtal diskuteras inte i någon större utsträckning i uppsatsen. Avgränsningen sker främst utifrån utrymmesskäl men även eftersom det inte framstår som en tvistig fråga. Skatteverket har i ett ställningstagande från 2012 klargjort att de anser att svenska investeringsfonder utgör en person i skatteavtalsrättslig mening.⁵⁵ Denna ståndpunkt bekräftades i ett kammarrättsmål där båda parter i form av Skatteverket och en svensk värdepappersfond ansåg att fonden i fråga var en person enligt skatteavtalet.⁵⁶ Varken förvaltningsrätten eller kammarrätten ansåg att det fanns anledning att göra någon annan bedömning.⁵⁷ Denna diskussion utvecklas därmed inte i uppsatsen. Av utrymmesskäl och eftersom kammarrätten i ovan nämnda rättsfall⁵⁸ även ansåg att värdepappersfonder och specialfonder inte kan bli skattskyldiga för några inkomster behandlas inte heller frågan om dessa fonder under några omständigheter kan bli skattskyldiga i Sverige. I enlighet med avgörandet från kammarrätten är utgångspunkten i uppsatsen att värdepappersfonder och specialfonder inte är skyldiga att erlägga någon skatt i Sverige.

Rekvisitet skattskyldig utgör en del av den så kallade hemvistartikeln i OECD:s modellavtal. Fokus i denna uppsats är dock endast begreppet skattskyldig enligt art. 4(1) varför någon redogörelse eller analys inte sker av hemvistartikeln i sin helhet. Därmed behandlas inte de efterföljande punkterna i artikeln och inte heller exempelvis huruvida värdepappersfonder och specialfonder kan anses vara "beneficial owner" till inkomster i fonden. Därutöver är uppsatsen begränsad till svenska värdepappersfonder och specialfonder och ger således inte någon ledning gällande utländska fonder i

---

⁵³ Crown Forest Industries Ltd. v. Canada, [1995] 2 S.C.R. 802; Dutch Supreme Court, 4 dec. 2009, nos 07/10382-07/10384, V-N 2009/63.1.

⁵⁴ Brooks (2009); de Graaf & Pötgens (2011); Vann (2009); Ward et al (1996).

⁵⁵ Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*.

⁵⁶ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

⁵⁷ Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014; Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

⁵⁸ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

Sverige och deras klassificering och behandling. EU-rätten har stor inverkan på regleringen gällande fonder i Sverige men någon analys utifrån EU-rätten görs inte i denna uppsats.

Fokus för uppsatsen är juridiska personer och främst värdepappersfonder och specialfonder varför någon heltäckande bild av beskattning av individer inte ges. I viss mån presenteras den skattemässiga behandlingen av andelsägare i fonder men detta är främst för att skapa en mer övergripande bild över behandlingen av värdepappersfonder och specialfonder. Möjligheterna för andelsägare att åberopa skatteavtal utreds således inte i uppsatsen utöver de aspekter som är relevanta för fondernas situation.

Utgångspunkten i uppsatsen är skatteavtalsrätt varför internrättslig reglering gällande undvikande av dubbelbeskattning, exempelvis avräkningslagen, inte presenteras eller analyseras. Vid införande av skattefrihet för värdepappersfonder och specialfonder konstaterade regeringen att fonderna inte skulle ha rätt att begära avräkning enligt avräkningslagen.⁵⁹ Anledningen är att avräkningslagen är tillämplig på personer som är obegränsat skattskyldiga och som haft intäkt eller på personer som är begränsat skattskyldig och som haft intäkt som är hänförlig till ett fast driftställe i Sverige. För att kunna begära avräkning förutsätts även att intäkten tagits upp enligt IL, att den skattskyldige beskattats för intäkten i en utländsk stat och att intäkten enligt den utländska statens skattelagstiftning anses härröra därifrån.⁶⁰ Det krävs således att den person som begär avräkning är skattskyldig i Sverige och i den utländska staten för samma inkomst.⁶¹ Eftersom Sverige inte beskattar de utländska inkomsterna i fonderna kan värdepappersfonder eller specialfonder inte begära avräkning enligt avräkningslagen.⁶² Regeringen diskuterade möjligheten att införa en bestämmelse som gav andelsägarna i fonden rätt att begära avräkning men regeringen konstaterade att en sådan utformning skulle innebära alltför omfattande administrativt arbete och praktiska problem.⁶³ Någon lagändring infördes därmed inte varför varken fonder eller dess andelsägare har någon möjlighet att begära avräkning enligt avräkningslagen. Gällande tillämpligheten att skatteavtal uttalade regeringen att det fanns en risk för att värdepappersfonder och specialfonder inte längre skulle omfattas av skatteavtal. Enligt gällande rätt kan därmed värdepappersfonder eller specialfonder inte begära avräkning enligt avräkningslagen men situationen är inte lika klar gällande tillämpligheten av skatteavtal.

---

⁵⁹ Prop. 2011/12:1 s. 419.

⁶⁰ 2 kap. 1 § avräkningslagen.

⁶¹ Prop. 2011/12:1 s. 330-331.

⁶² Promemoria (Fi 2010/688) s. 38.

⁶³ Prop. 2011/12:1 s. 419-420.

1.5 Forskningsläge

Tolkning av skatteavtal har diskuterats i stor utsträckning och området är under ständig utveckling. Specifikt begreppet skattskyldig i skatteavtal har diskuterats av såväl utländska som svenska författare. Exempelvis Couzin⁶⁴, Vogel⁶⁵, Wheeler⁶⁶ samt ett flertal andra författare har analyserat begreppet i anslutning till tillämpning och tolkning av skatteavtal. Inom svensk doktrin har bland annat Dahlberg⁶⁷ och Kleist⁶⁸ berört tolkningen av begreppet skattskyldig. Även Nelson redogör i sin avhandling för den diskussionen inom den internationella skatterätten som gällande innebörden av begreppet.⁶⁹ Specifikt gällande skatteavtal och investeringsfonder har Viitala⁷⁰ analyserat beskattningen av investeringsfonder inom EU. Därtill har Vermeulen⁷¹ som redaktör sammanställt en redogörelse för hur investeringsfonder beskattas och vilka problem som aktualiseras. Oestreicher och Hammer⁷² har publicerat en övergripande komparation av beskattningen av investeringsfonder i ett flertal länder. Därutöver publicerade OECD 2010 en rapport gällande möjligheterna för investeringsfonder att omfattas av skatteavtal.⁷³ Inom svensk rätt har Dahlberg som redaktör 2012 publicerat årsboken *De lege*⁷⁴ i vilken relationen mellan svenska investeringsfonder och skatteavtal efter lagändringen 2012 behandlas.

1.6 Terminologi

När lagstiftningen gällande beskattning av värdepappersfonder och specialfonder infördes användes termen investeringsfonder som ett samlingsnamn för värdepappersfonder och specialfonder.⁷⁵ Genom lagändringar har begreppet investeringsfonder utmönstrats i svensk lagtext.⁷⁶ Internationellt används begreppet ”Collective Investment Vehicles” (CIV) som ett samlingsnamn för kollektiva investeringar.⁷⁷ Med detta avses att flera personer gemensamt genom en förmedlare investerar istället för att varje person enskilt investerar direkt i ett företag.⁷⁸ Innebörden av begreppet CIV varierar mellan olika jurisdiktioner men enligt en rapport från OECD avses med CIV en fond som är ”widely-held, hold a

---

⁶⁴ Couzin (2002).

⁶⁵ Vogel (1997).

⁶⁶ Wheeler (2011).

⁶⁷ Dahlberg (2012); Dahlberg (2014).

⁶⁸ Kleist (2007).

⁶⁹ Nelson (2010).

⁷⁰ Viitala (2005).

⁷¹ Vermeulen (2013).

⁷² Oestreicher & Hammer (2014).

⁷³ OECD (2010).

⁷⁴ Dahlberg (2012).

⁷⁵ Lag (2011:1271) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

⁷⁶ Se LVF, LAIF och IL.

⁷⁷ OECD (2010).

⁷⁸ Hilling (2010) s. 147.

diversified portfolio of securities and are subject to investor-protection regulation in the country in which they are established”.⁷⁹ Definitionen utesluter därmed private equityfonder och hedgefonder.⁸⁰ Fokus i uppsatsen är värdepappersfonder och specialfonder men i viss mån förs även en mer generell diskussion gällande investeringsfonder. I uppsatsen används termen investeringsfond i vid bemärkelse och omfattar värdepappersfonder, specialfonder men även fonder som anses falla inom den ovannämnda definitionen av CIV.

Genomgående i uppsatsen avses med modellavtalet, kommentaren och dylikt OECD:s modellavtal och dess tillhörande kommentar från den 15 juli 2014. Likaså behandlas i uppsatsen endast art. 4(1) OECD:s modellavtal och med art. 4, hemvistartikeln och dylikt avses endast art. 4(1) OECD:s modellavtal så länge inget annat anges. Därutöver behandlas i uppsatsen internationell juridisk dubbelbeskattning, om inget annat anges, vilket ska skiljas från ekonomisk dubbelbeskattning. Båda typerna av dubbelbeskattning och deras innebörd presenteras i uppsatsens tredje kapitel.

Den 1 januari 2011 bytte Regeringsrätten namn till Högsta Förvaltningsdomstolen.⁸¹ Genomgående i uppsatsen benämns domstolen Högsta förvaltningsdomstolen även vid redogörelse av mål som avgjordes före namnbytet.

1.7 Disposition

Inledningsvis behandlas regleringen kring värdepappersfonder och specialfonder samt den skattemässiga behandlingen av fonderna före och efter lagändringen 2012. I efterföljande kapitel ges en presentation av skatteavtal, OECD:s modellavtal samt hur skatteavtal ska tolkas enligt Wienkonventionen. I uppsatsens fjärde kapitel behandlas begreppet hemvist med fokus på begreppet skattskyldig i skatteavtal. Utifrån uppsatsen syfte ges en redogörelse över huruvida lågbeskattade och skattebefriade personer kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldig. I kapitlet ges även en presentation över generella diskussioner gällande investeringsfonder och skatteavtal. I det efterföljande femte kapitlet behandlas svenska värdepappersfonder och specialfonder i relation till rekvisitet skattskyldig. Avslutningsvis analyseras och diskuteras slutsatser och tolkningsalternativ samt huruvida värdepappersfonder och specialfonder kan anses vara skattskyldiga enligt skatteavtal.

---

⁷⁹ OECD (2010) s. 3.

⁸⁰ Hilling (2010) s. 149.

⁸¹ Förordning (2010:1801) om ändring i förordningen (1996:379) med instruktion för Regeringsrätten.

2 Värdepappersfonder och specialfonder

2.1 Allmänt

2.1.1 Introduktion

Investeringsfonder utgör en viktig del av den svenska ekonomin och vid utgången av vid första kvartalet 2015 uppgick den totala fondförmögenheten för svenskregistrerade fonder till cirka 3 106 miljarder kronor.⁸² I denna statistik omfattas samtliga investeringsfonder som är registrerade i Sverige, inberäknat värdepappersfonder, specialfonder och övriga fonder.⁸³ Fonderna är betydelsefulla dels för ägande av bolag i Sverige, dels för privatpersoners sparande. Exempelvis sker sådant sparande inom systemet för premiepensionssparande.⁸⁴ Investeringsfonder möjliggör att investerare gemensamt bildar en fond vilken förvaltas av en fondförvaltare vilken i sin tur gör investeringar å fondens vägnar. Det finns en rad fördelar med att investera genom en gemensam fond.⁸⁵ Genom att investera i en fond behöver andelsägaren inte spendera tid och pengar för att sprida sina risker över olika typer av investeringar och marknader. Eftersom en fond ägs av flera personer sprids även riskerna över samtliga ägare i fonden.⁸⁶ Därutöver kan fondandelarna dra nytta av effektiva återinvesteringar samt professionella förvaltare som har erfarenhet av att förutse förändringar i marknaden.⁸⁷

2.1.2 Civilrättslig reglering

Svenska värdepappersfonder och specialfonder är baserade på kontraktsrättslig grund och bildas genom att kapital tillskjuts i utbyte mot ägande i fonden.⁸⁸ Varken värdepappersfonder eller specialfonder utgör egna rättssubjekt och de kan således inte förvärva rättigheter eller skyldigheter.⁸⁹ Tillgångarna i fonden förvaltas av en förvaltare vilken företräder andelsägarna. Förvaltaren utgörs för värdepappersfonder av ett fondbolag och för specialfonder av en AIF-förvaltare.⁹⁰ För båda fondtyperna gäller att andelsägarna inte svarar för fondens förpliktelser.⁹¹

---

⁸² SCB, *Nettosparande samt förmögenhet i investeringsfonder*.

⁸³ SCB, *Nettosparande samt förmögenhet i investeringsfonder*.

⁸⁴ Dahlberg (2012) s. 9.

⁸⁵ Galea (2012) punkt. 2.2.2.

⁸⁶ Viitala (2005) s. 17.

⁸⁷ Fibbe (2013) s. 48; OECD (2010) s. 4.

⁸⁸ Skatteverket, *Rättslig vägledning: Vad är värdepappersfonder och specialfonder?*.

⁸⁹ 4 kap. 1 § LVF och 12 kap. 1 § LAIF.

⁹⁰ 4 kap. 2 § LVF och 12 kap. 2 § LAIF.

⁹¹ 4 kap. 1 § LVF och 12 kap. 1 § LAIF.

LVF infördes genom implementeringen av UCITS IV-direktivet och dess efterföljande direktiv.⁹² Lagen benämndes ursprungligen lag (2004:46) om investeringsfonder och begreppet investeringsfonder omfattade enligt lagen dels värdepappersfonder, dels specialfonder. Genom förändrad lagstiftning 2013 och införandet av AIFM-direktivet⁹³ separerades dock de olika fondtyperna och regleringen gällande specialfonder överfördes till LAIF.

De fonder som uppfyller villkoren i UCITS IV-direktiv och fritt får säljas och marknadsföras inom EES utgör värdepappersfonder medan specialfonder är nationellt reglerade fonder som inte behöver uppfylla kraven i nämnda direktiv.⁹⁴ Bland annat gäller olika regler gällande inlösen av fondandelar och placeringsregler för specialfonder och värdepappersfonder.⁹⁵ För specialfonder tillåts en högre nivå av risktagande jämfört med värdepappersfonder.⁹⁶ Vid bedömningen av skatterättslig hemvist erhåller dock såväl värdepappersfonder som specialfonder skattefrihet enligt samma paragraf i IL varför det i denna uppsats torde saknas anledning att åtskilja de olika fondtyperna.⁹⁷

2.2 Skattemässig hantering

2.2.1 Före 1 januari 2012

Före lagändringen beskattades svenska värdepappersfonder och specialfonder men eftersom de inte utgör juridiska personer enligt LVF och LAIF krävdes en särskild reglering inom skattelagstiftningen. För att möjliggöra beskattning infördes 2 kap. 3 § andra stycket IL vilket stadgar att bestämmelserna i IL gällande juridiska personer även ska tillämpas på värdepappersfonder och specialfonder.⁹⁸

Före lagändringen 2012 var värdepappersfonder och specialfonder enligt dåvarande 6 kap. 5 § IL⁹⁹ obegränsat skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingick i fonden samtidigt som andelsägarna beskattades för sina innehav vid utdelning och kapitalvinst. Beskattning på fondnivå skedde enligt dåvarande 65 kap. 14 § IL¹⁰⁰ med 30 procent men regleringen kring

---

⁹² UCITS IV-direktiv (2009); UCITS V-direktiv (2014).

⁹³ AIFM-direktivet (2011).

⁹⁴ Prop. 2012/13:155 s. 174.

⁹⁵ Dahlberg (2012) s. 15; Skatteverket, *Rättslig vägledning: Vad är värdepappersfonder och specialfonder?*.

⁹⁶ Dahlberg (2012) s. 15.

⁹⁷ 6 kap. 5 § IL.

⁹⁸ Prop. 2011/12:1 s. 401.

⁹⁹ Lag (2004:66) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

¹⁰⁰ Lag (2004:66) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

fonderna gav möjlighet att begränsa den beskattningsbara inkomsten och därigenom uppnå en låg beskattning.¹⁰¹

Enligt lagstiftningen före den 1 januari 2012 skulle utdelning till fonden, ränteinkomster och kapitalvinster gällande andra tillgångar än delägarätter tas upp som en intäkt i fonden. Samtidigt medgavs fonderna avdrag för utdelning till andelsägare samt avdrag för ränteutgifter, förvaltningskostnader och kapitalförluster gällande andra tillgångar än delägarätter. Vinsterna som uppkom genom omsättning av tillgångar i fonden som utgjorde delägarätter var inte skattepliktiga och därmed var motsvarande förluster inte avdragsgilla. Istället tog fonden upp en schablonintäkt vilken motsvarade 1,5 procent av fondens förmögenhet avseende delägarätter vid årets ingång.¹⁰² Genom regleringen blev det vanligt att fonder beslutade om utdelning motsvarande det skattemässiga resultatet med konsekvensen att fondens intäkt begränsades och den faktiska skatten minimerades. Enligt Fondskatteutredningens promemoria skedde detta i stor utsträckning med innebörden att svenska värdepappersfonder och specialfonder åren före lagändringen erlade mindre än 5 miljoner kronor per år i statlig inkomstskatt.¹⁰³

Utöver beskattningen på fondnivå beskattades även andelsägare i fonder för sina innehav. Beskattningen innebar att delägaren blev skattskyldig för utdelning från fonden och kapitalvinst vid försäljning. I symmetri därmed var kapitalförluster avdragsgilla.¹⁰⁴

2.2.2 Lagändring

Den svenska regleringen kring beskattning av värdepappersfonder och specialfonder medförde enligt Dahlberg ett flertal problem. Det allvarligaste av dessa problem var att svenska fonder beskattades hårdare än motsvarande fonder i andra stater. Jämfört med flera viktiga konkurrerande stater erlade svenska fonder högre skatt vilket resulterade i en sämre värdeutveckling vilket var till nackdel för svenska fonder.¹⁰⁵ Fondskatteutredningen fastslog att fonder som i övrigt motsvarade svenska men vilka inte erlade skatt på fondnivå fick en kraftigare tillväxt vilket var till stor nackdel för svenska fonder och dess andelsägare.¹⁰⁶

Utöver konkurrensskäl kom ett EU-direktiv gällande regleringen av fonder vilket introducerade en möjlighet att slå samman fonder hemmahörande i

---

¹⁰¹ Dahlberg (2012) s. 17.

¹⁰² Promemoria (Fi 2010/688) s. 28-29.

¹⁰³ Dahlberg (2012) s. 17; Promemoria (Fi 2010/688) s. 40.

¹⁰⁴ Promemoria (Fi 2010/688) s. 29.

¹⁰⁵ Dahlberg (2012) s. 18.

¹⁰⁶ Promemoria (Fi 2010/688) s. 27-28.

olika länder.¹⁰⁷ Direktivet möjliggjorde en sammanslagning utan att den överlåtna fonden upplöstes. Enligt promemorian innebar sådana sammanslagningar en risk för att svenska fonder fusionerades med utländska fonder vilka var undantagna från beskattning. Därutöver medförde direktivet att det tidigare kravet på att fonden och dess förvaltande bolag skulle vara i samma land upphörde. Direktivet gav därmed en möjlighet för nya fonder att registreras i andra länder än Sverige trots att fondbolaget fanns kvar i Sverige. Genom dessa möjligheter riskerade Sverige att förlora skatteunderlag varför en förändring gällande beskattningen av fonder ansågs nödvändig.¹⁰⁸

Inför lagändringen diskuterades två alternativ. Det första alternativet var att ta bort all reglering kring värdepappersfonder och specialfonder i IL. En sådan lösning kunde nås genom att upphäva stadgandet i 2 kap. 3 § andra stycket IL vilket fastslår att bestämmelser om juridiska personer ska tillämpas även på värdepappersfonder och specialfonder. Värdepappersfonder och specialfonder skulle därmed inte längre utgöra skattesubjekt men det innebar enligt regeringen en risk för att samtliga inkomster skulle behöva hänföras till andelsägarna i fonden. Konsekvenserna av detta alternativ var svåröverskådliga och det fanns en risk för att beskattningen skulle kräva omfattande administration. Detta alternativ avvisades därför av regeringen vilka istället förespråkade ett andra alternativ. Detta andra alternativ innebar att värdepappersfonder och specialfonder behöll sin karaktär som skattesubjekt men blev undantagna från beskattning.¹⁰⁹ Lagändringen skedde främst genom att 6 kap. 5 § IL ändrade lydelse. Lagrummet föreskriver numera att svenska värdepappersfonder och specialfonder inte är skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden.

Vid lagändringen diskuterades huruvida den avskaffade beskattningen på fondnivå skulle överföras till andelsägarna samt hur en sådan beskattning på delägarnivå i så fall skulle utformas. Alternativet att inte överföra beskattningen till delägarnivå avvisades av regeringen eftersom man ansåg att en sådan reglering skulle skapa obalans mellan direkt och indirekt ägande av aktier. Som skäl angavs bland annat att indirekt ägande gav möjlighet till ett mer omfattande skatteuppskov jämfört med direkta investeringar. Flera remissinstanser, exempelvis *Fondbolagens förening*, *Sparbankernas Riksförbund* och *Svenska Bankföreningen* ansåg att andelsägarna inte borde bli föremål för ytterligare beskattning på grund av den borttagna beskattningen på fondnivå. Som argument framfördes bland annat att skattebortfallet som resultat av att fonderna blev skattebefriade skulle kompenseras med högre kapitalvinster vid avyttring samt att flera övriga EU-länder inte beskattade andelsägare i jämförbara fonder.

---

¹⁰⁷ UCITS IV-direktiv (2009).

¹⁰⁸ Promemoria (Fi 2010/688) s. 27.

¹⁰⁹ Prop. 2011/12:1 s. 400-401.

Regeringen godtog argumentationen och medgav att alternativet hade fördelar men ansåg att vägande skäl talade emot alternativet. Fokus var framför allt den bristande neutralitet mellan att direktäga aktier och att indirekt genom en fond äga aktier som skulle uppstå. Regeringen anförde att andelsägarna i sådant fall skulle ges ett mer omfattande skatteuppskov och som ett resultat därav en lägre effektiv skattesats i jämförelse med aktier som ägdes direkt. En sådan skillnad beror på att direktägda aktier beskattas direkt vid varje utdelningen medan aktier i en fond först beskattas då fonden ger utdelning eller andelen avyttras. Därutöver hade riksdagen antagit generella riktlinjer gällande skattereglernas utformning vilka bland annat innebar att olika slag av uppskjuten beskattning skulle undvikas varför regeringen ansåg att det fanns ytterligare skäl som talade för en schablonbeskattning på delägarnivå.¹¹⁰ Regeringen avvisande därmed det så kallade noll-alternativet trots att beskattningen är utformad på detta sätt i flera andra EU-länder och att det lagtekniskt vore det minsta ingreppet samt att flera remissinstanser förespråkade detta alternativ.¹¹¹

Efter beslut om att beskattningen skulle överföras på andelsägarna diskuterades hur denna beskattning skulle utformas. Enligt propositionen förespråkade flera remissinstanser att beskattning skulle ske utifrån verkliga inkomster och vinster i fonderna och att någon schablonmässig intäkt inte skulle påföras andelsägarna. Detta förslag ansåg dock regeringen innebar en för omfattande administration varför en schablonmodell föreslogs. Denna modell innebar att andelsägarna utifrån sitt innehav påfördes en schablonintäkt. Nivån på denna intäkt skulle sättas till en nivå som innebar att det skattebortfall som den upphörda beskattningen på fondnivå innebar i princip kompensterades.¹¹²

Den valda schablonmodellen kunde enligt regeringen konstrueras på två sätt. Antingen så kunde andelsägarna bli undantagna från beskattning gällande utdelning från fonden och kapitalvinst vid försäljning av andel eller kunde schablonbeskattning kombineras med en skatt på utdelning och kapitalvinst. Regeringen förespråkade en kombination eftersom schablonbeskattningen på så sätt blev lägre och det schablonartade inslaget i beskattningen mer begränsat.¹¹³

2.2.3 Efter 1 januari 2012

Genom att bibehålla stadgandet i 2 kap. 3 § andra stycket IL är bestämmelserna om juridiska personer fortsatt tillämpliga på värdepappersfonder och specialfonder. I 6 kap. IL behandlas omfattningen

---

¹¹⁰ Prop. 2011/12:1 s. 402-403.

¹¹¹ Dahlberg (2012) s. 19; Prop. 2011/12:1 s. 402-403.

¹¹² Prop. 2011/12:1 s. 403-404, 408.

¹¹³ Prop. 2011/12:1 s. 404.

av juridiska personers skattskyldighet. Av 6 kap. 1 § andra stycket IL framgår att det finns bestämmelser för obegränsat skattskyldiga i 6 kap. 3-6 §§ IL. Juridiska personer är obegränsat skattskyldiga enligt 6 kap. 3 § IL om det på grund av registrering, eller om registrering inte skett, platsen för styrelsen säte eller någon annan omständighet är att anse som svenska juridiska personer. Av 6 kap. 5 § IL framgår att svenska värdepappersfonder och specialfonder inte är skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden. Genom hänvisningen i 6 kap. 1 § andra stycket IL som anger att det finns bestämmelser om obegränsat skattskyldiga i 6 kap. 3-6 §§ IL framgår att svenska värdepappersfonder och specialfonder som utgångspunkt är obegränsat skattskyldiga och därmed enligt 6 kap. 4 § IL skattskyldiga för alla sina inkomster i Sverige och från utlandet. Av 6 kap. 5 § IL framgår dock att de inte är skattskyldiga för någon inkomst i Sverige.

Genom stadgandet i 42 kap. 43 § IL ska den som äger andelar i en värdepappersfond eller en specialfond ta upp en schablonintäkt. Denna intäkt ska beräknas till 0,4 procent av kapitalunderlaget vilket enligt 42 kap. 44 § IL utgörs av värdet på de andelar i en värdepappersfond eller en specialfond som vid ingången av kalenderåret ägs av den skattskyldige. Vid beräkningen ska inte fondandelar som avyttrats under året inräknas vilket innebär att schablonintäkten blir densamma för den som äger en viss andel ett par dagar som för den som äger motsvarande andel i ett helt år.¹¹⁴ Bestämmelsen gäller såväl obegränsat skattskyldiga fysiska personer som obegränsat skattskyldiga juridiska personer.¹¹⁵ Genom bestämmelsen i 2 kap. 2 § IL gäller detta även för svenska delägare som innehar andelar i utländska fonder.

2.3 Sammanfattning

Värdepappersfonder och specialfonder intar en betydande roll i den svenska ekonomin för såväl enskilda personer som företag. Fonderna utgör inte juridiska personer men enligt 2 kap. 3 § andra stycket IL tillämpas bestämmelserna i IL om juridiska personer även på värdepappersfonder och specialfonder. Före 2012 skedde som utgångspunkt beskattning av värdepappersfonder och specialfonder men lagstiftningen gjorde det möjligt för fonderna att i praktiken uppnå en låg beskattning. Vid lagändringen 2012 överfördes beskattningen från fondnivå till andelsägarnivå men stadgandet i 2 kap. 3 § andra stycket IL behölls och fonderna utgör således fortfarande skattesubjekt. Lagändringen motiverades med att flera konkurrerande stater hade lägre beskattning på motsvarande fonder samt eftersom nya EU-direktiv innebar utökade möjligheter att etablera fonder i Sverige och samtidigt verka i Sverige. Direktiven gav även möjlighet att slå samman en svensk fond med en utländsk fond utan några

---

¹¹⁴ Prop. 2011/12:1 s. 407.

¹¹⁵ 15 kap. 1 § andra stycket IL och 24 kap. 2 § IL.

beskattningskonsekvenser. Regeringen ansåg därmed att det fanns en risk för den svenska skattebasen.

Vid överförandet av beskattningen från fondnivå till delägarnivå var flera remissinstanser emot att överföra beskattningen till delägarna samt emot att delägarna skulle uppta en schabloninkomst istället för den faktiska inkomsten. Regeringen avvisade invändningarna och ansåg att en beskattning på delägarnivå var nödvändig och att en beskattning av den faktiska andelen skulle innebära för omfattande administrativt arbete varför en schablonbeskattning infördes på andelsägarnivå.

Enligt nuvarande lagstiftning ska bestämmelserna om juridiska personer tillämpas på värdepappersfonder och specialfonder enligt 2 kap. 3 § andra stycket IL vilket innebär att fonderna utgör skattesubjekt. Av lagstiftningens systematik framgår att fonderna är obegränsat skattskyldiga¹¹⁶ men enligt 6 kap. 5 § IL är de inte skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden. Som skäl för att värdepappersfonder och specialfonder skulle fortsätta utgöra skattesubjekt efter lagändringen angavs i propositionen att om fonden upphörde att vara skattesubjekt skulle samtliga inkomster som hanterades inom fonden behöva fördelas på andelsägarna i fonden. Enligt regeringen skulle en sådan utformning kräva för omfattande administration varför fonderna fick behålla sin karaktär av skattesubjekt och de är därmed som utgångspunkt obegränsat skattskyldiga trots att de inte har några skattepliktiga inkomster enligt 6 kap. 5 § IL.

Delägare i värdepappersfonder och specialfonder är liksom före lagändringen skattskyldiga för utdelning och kapitalvinst. Därutöver innebär den nuvarande lagstiftningen att andelsägare i en fond ska ta upp en schablonintäkt motsvarande 0,4 procent av kapitalunderlaget. Andelsägarens kapitalunderlag motsvarar värdet på den skattskyldiges andelar i fonden vid ingången av kalenderåret.

---

¹¹⁶ 6 kap. 1 § andra stycket IL.

3 Skatteavtal

3.1 Internationell dubbelbeskattning

Varje stat har genom sin suveränitet rätt att fritt utforma sitt skattesystem och besluta vilka omständigheter som konstituerar en beskattningsrätt för staten.¹¹⁷ De två vanligast förekommande principerna för beskattningsrätt är hemvistprincipen och källstatsprincipen.¹¹⁸ Det förekommer även att beskattning grundas på medborgarskap vilket kallas nationalitetsprincipen och förekommer i exempelvis USA. Henvistprincipen innebär att en person är skattskyldig för samtliga inkomster oavsett varifrån de härrör på grund av att personen har hemvist i den aktuella staten. Källstatsprincipen innebär att en stat anser att det finns en sådan stark anknytning till inkomsten att den ska beskattas i den aktuella staten.¹¹⁹ Oftast använder en stat både hemvistprincipen och källstatsprincipen som grund för beskattning.¹²⁰

Internationell juridisk dubbelbeskattning innebär att en person är skattepliktig för samma inkomst hänförlig till samma period i två eller flera stater.¹²¹ Personen blir därmed föremål för hårdare beskattning än vad som varit fallet om beskattning endast skett i en av staterna.¹²² Internationell dubbelbeskattning kan uppstå i flertalet situationer men gemensamt är att de innehåller en gränsöverskridande faktor som resulterar i en mindre fördelaktig skattemässig behandling än om situationen varit enbart nationell. Dubbelbeskattning uppstår eftersom olika stater inte samordnat sina skattesystem vilket innebär att beskattningsanspråk kan överlappa varandra.¹²³ Exempelvis kan dubbelbeskattning uppstå när en stat hävdar beskattningsrätt enligt hemvistprincipen och en annan stat hävdar beskattningsrätt i enlighet med källstatsprincipen. Dubbelbeskattning kan även uppstå när en person på grund av två olika staters interna regleringar anses ha hemvist i båda staterna.¹²⁴ Internationell juridisk dubbelbeskattning ska skiljas från vad som benämns som ekonomisk dubbelbeskattning vilket innebär att en och samma inkomst från samma period beskattas hos olika personer.¹²⁵ I Sverige sker sådan ekonomisk dubbelbeskattning exempelvis för utdelning från aktiebolag då aktiebolaget erlägger bolagsskatt och därefter erlägger aktieägarna skatt på sin utdelade vinst.¹²⁶ Inom ekonomisk dubbelbeskattning saknas ett krav på subjektidentitet till skillnad från vid

---

¹¹⁷ Pelin (2011) s. 15.

¹¹⁸ Dahlberg (2014) s. 28.

¹¹⁹ Pelin (2011) s. 15.

¹²⁰ Dahlberg (2014) s. 28.

¹²¹ Punkt 1 i introduktionsavsnittet till OECD:s modellavtal.

¹²² Pelin (2011) s. 88.

¹²³ Vogel (1997) s. 9-10.

¹²⁴ Berglund (2013) s. 27; Pelin (2011) s. 15, 88.

¹²⁵ Dahlberg (2014) s. 123.

¹²⁶ NE dubbelbeskattning; Vogel (1997) s. 10.

juridisk dubbelbeskattning. Med subjektidentitet avses att det är en och samma person som blir skattskyldig.¹²⁷

Internationell dubbelbeskattning inverkar negativt på den internationella handeln och på gränsöverskridande transaktioner och för att undgå detta ingår stater skatteavtal.¹²⁸ Skatteavtal förbinder stater att begränsa eller helt avstå från de beskattningsanspråk som tillfaller dem enligt statens interna rätt. Skatteavtalen utgör folkrättsliga avtal innebärande att de ska tolkas i enlighet med Wienkonventionen. I Sverige tillämpas ett dualistiskt synsätt på förhållandet mellan folkrätt och intern rätt vilket innebär att de folkrättsliga avtalen måste införlivas i svensk rätt för att bli tillämpliga i Sverige. Genom inkorporeringen blir avtalet inte bara giltigt gentemot den eller de avtalsslutande staterna utan avtalet blir också en del av den interna skattelagstiftningen.¹²⁹

Skatteavtal ska enligt den gyllene regeln endast begränsa den beskattningsrätt som enligt den interna rätten tillfaller staten och aldrig utvidga den.¹³⁰ Traditionellt är syftet med skatteavtal därmed att undanröja eller lindra dubbelbeskattning. Därutöver har skatteavtal även som syfte att möjliggöra informationsutbyte och bekämpa internationell skatteflykt.¹³¹ Utöver dessa syften ger skatteavtal även uttryck för en skälig fördelning av beskattningsunderlaget mellan de avtalsslutande staterna. Detta sker genom att skatteavtalen klargör vilken stat som ska begränsa eller avstå från sitt skatteanspråk för att en skälig fördelning av beskattningsunderlaget ska kunna uppnås.¹³²

3.2 Tolkning av skatteavtal

3.2.1 Wienkonventionen

Vid tillämpning av skatteavtal kan tolkningsfrågor uppkomma och vid sådana situationer klargör Wienkonventionen vilka tolkningsmedel som ska användas. Wienkonventionen är tillämplig på folkrättsliga traktat och ska således användas vid tolkning av skatteavtal. Tolkningsreglerna återfinns huvudsakligen i art. 31-33 i konventionen och syftet med tolkningen är att fastställa parternas gemensamma avsikt med avtalet.¹³³ Enligt art. 31.1 Wienkonventionen ska en traktat tolkas ärligt i överenskommelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrund av avtalets ändamål och syfte. Ordalydelsen utgör grund för

---

¹²⁷ Berglund (2013) s. 110-111.

¹²⁸ Vogel (1997) s. 10.

¹²⁹ Pelin (2011) s. 90.

¹³⁰ Pelin (2011) s. 97.

¹³¹ Dahlberg (2014) s. 250; Pelin (2011) s. 88.

¹³² RÅ 1996 ref. 84; Wheeler (2011) s. 253.

¹³³ Pelin (2011) s. 106.

tolkningen och artikeln ger uttryck för tre perspektiv. Dels en språklig analys av begreppens betydelse, dels en kontextuell då uttrycken i traktaten ska ses i sitt sammanhang, dels en teleologisk innebärande ett fokus på vad som är ändamålet och syftet med avtalet.¹³⁴ Att tolkning ska ske utifrån sammanhanget innebär att utöver avtalstexten kan även vissa överenskommelser och praxis som klargör parternas avsikt användas.¹³⁵ Ingen av dessa tolkningsmetoder har företräde framför den andre utan samtliga ska användas för att klargöra innebörden av en bestämmelse i ett skatteavtal. Vilket argument som utifrån tillämpning av dessa tolkningsmetoder är mest övertygande avgörs från fall till fall.¹³⁶

Supplementära tolkningsmedel kan enligt art. 32 Wienkonventionen användas för att få bekräftelse på den mening som framkommit vid tolkning enligt art. 31 eller för att fastställa meningen när en tolkning enligt art. 31 fortfarande framstår som tvetydig eller oklar eller om resultatet av tolkningen leder till ett uppenbart orimligt eller oförnuftigt resultat. Det finns ingen uttömmande definition av supplementära tolkningsmedel och det finns därmed ett relativt stort utrymme att återopa material inom denna artikel.¹³⁷ Exempelvis kan förarbeten till skatteavtal användas som supplementärt tolkningsmedel. Med förarbeten avses i detta sammanhang inte de interna förarbeten som kommer till uttryck i exempelvis propositioner utan i detta avseende avses den skriftväxling som skett mellan stater inför ingående av avtal. Detta kan omfatta exempelvis utkast, rapporter eller textförslag.¹³⁸

3.2.2 OECD:s modellavtal

För att skapa enhetliga regler för dubbelbeskattningsavtal har OECD utarbetat ett modellavtal.¹³⁹ Avtalet har stor inverkan på utformningen av skatteavtal för medlemmar i OECD men även bland de stater som står utanför organisationen. Sverige har varit medlem i OECD sedan organisationen startades och i princip samtliga av Sveriges skatteavtal är baserade på modellavtalet.¹⁴⁰ Till avtalet hör en kommentar vilken ger uttryck för principer och tolkningar som medlemsstaterna kommit överens om.¹⁴¹ Avtalet och dess kommentar är en rekommendation och är därmed inte bindande för staterna. Staterna är således fria att göra avvikelser från modellavtalet vid ingående av skatteavtal och de stater som deltagit vid

---

¹³⁴ Dahlberg (2014) s. 252; Pelin (2011) s. 106.

¹³⁵ RÅ 1996 ref. 84.

¹³⁶ Lang (2013) kap. 4.1.

¹³⁷ Dahlberg (2014) s. 252.

¹³⁸ Pelin (2011) s. 107.

¹³⁹ Pelin (2011) s. 90.

¹⁴⁰ Dahlberg (2014) s. 255.

¹⁴¹ Dahlberg (2014) s. 254.

utformningen av modellavtalet har även haft möjlighet att lämna reservationer till artiklarna.¹⁴²

3.2.3 Skatteavtalstolkning enligt svensk rätt

Inom svensk rätt har tolkning av dubbelbeskattningsavtal bland annat behandlats av HFD i målet RÅ 1996 ref. 84. I målet klargjorde domstolen betydelsen av Wienkonventionen vid tolkning av dubbelbeskattningsavtal. HFD fastslog att tolkningen av skatteavtal ska inriktas på att utröna parternas gemensamma avsikt och för att utröna detta ska de metoder och principer som framgår av Wienkonventionen tillämpas. Tolkningen ska därmed grunda sig på avtalstexten och även supplementära tolkningsmedel kan användas. Domstolen angav att Wienkonventionen fastslår de allmänna riktlinjerna som gäller vid tolkning av skatteavtal men att även OECD:s modellavtal och dess kommentar har en särskild betydelse vid skatteavtalstolkning. Enligt HFD finns det fog för att anta att om parter utformat ett avtal i enlighet med modellavtalet har avtalsparterna avsett att uppnå ett resultat som överensstämmer med OECD:s rekommendationer.¹⁴³

3.3 Sammanfattning

Internationell juridisk dubbelbeskattning innebär att en person blir föremål för beskattning i två eller fler stater för samma inkomst hänförlig till samma period. Resultatet av dubbelbeskattning är att personen blir föremål för en hårdare beskattning än om beskattning endast skett i en av staterna. Dubbelbeskattning är en följd av överlappande beskattningsanspråk från flera stater. Sådan dubbelbeskattning kan exempelvis uppkomma när en stat har beskattningsanspråk utifrån hemvistprincipen och en annan stat har beskattningsanspråk utifrån källstatsprincipen. Hemvistprincipen innebär att en person på grund av hemvist är skattskyldig för samtliga inkomster oavsett varifrån de härrör och källstatsprincipen innebär att en inkomst har sådan stark anknytning till staten att den ska beskattas.

För att lindra eller eliminera dubbelbeskattning ingår stater skatteavtal vilka enligt den gyllene regeln ska begränsa den beskattningsrätt som tillkommer en stat enligt dess interna rätt och aldrig utvidga den. Traditionellt är syftet med skatteavtal att begränsa eller eliminera dubbelbeskattning men även att bekämpa internationell skatteflykt. Därutöver har getts uttryck för att skatteavtalen även har till syfte att uppnå en väl avvägd fördelning av beskattningsunderlaget.

---

¹⁴² Dahlberg (2014) s. 254; Pelin (2011) s. 90-91.

¹⁴³ RÅ 1996 ref. 84.

Skatteavtal är folkrättsliga traktat varför Wienkonventionen om traktaträtt är tillämplig vid tolkning. Vid tolkning av skatteavtal ska tolkning således ske enligt konventionens art. 31-33 vilka bland annat klargör att syftet med en sådan tolkning är att utröna parternas gemensamma avsikt. En tolkning ska göras ärligt i överenskommelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och utifrån traktatens ändamål och syfte. Även supplementära tolkningsmedel kan användas för att bekräfta eller fastställa en tolkning.

Inom skatteavtalsrätten intar OECD:s modellavtal och dess kommentar en särställning. Modellavtalet har stor inverkan på utformningen av skatteavtal för dess medlemmar men även för stater som står utanför organisationen. För Sveriges vidkommande baseras i princip samtliga skatteavtal på modellavtalet. Avtalet och dess kommentar utgör dock en rekommendation och stater är därmed fria att göra avvikelser från avtalet.

I svensk rätt har betydelsen av Wienkonventionen och OECD:s modellavtal bekräftats genom rättsfallet RÅ 1996 ref. 84. Enligt HFD ska Wienkonventionen användas vid tolkning av skatteavtal och även modellavtalet och dess kommentar får beaktas. Enligt domstolen finns fog för att anta att om parter utformat ett skatteavtal i enlighet med modellavtalet har man avsett att uppnå ett resultat som speglar rekommendationerna i kommentaren.

4 Skatterättslig hemvist

4.1 Skatteavtals tillämpningsområde

För att omfattas av ett skatteavtal och kunna ta del av de fördelar som följer av ett avtal krävs att skatteavtalet är tillämpligt på den ifrågavarande situationen. Enligt art. 1 OECD:s modellavtal krävs att det är fråga om en person i skatteavtalsrättslig mening. Med person avses enligt art. 3 OECD:s modellavtal en fysisk person, ett bolag eller annan sammanslutning. Med bolag avses varje juridisk person och varje annat subjekt som vid beskattning behandlas som en juridisk person.¹⁴⁴ Därutöver krävs enligt art. 1 OECD:s modellavtal att personen har hemvist i en avtalsslutande stat eller båda avtalsslutande staterna. Begreppet hemvist definieras i art. 4(1) OECD:s modellavtal vilken lyder enligt följande.

”For the purposes of this Convention, the term ‘resident of a Contracting State’ means any person who under the tax laws of that State, is liable to tax therein by reason of his domicile, residence, place of management or any other criterion of a similar nature, and also includes that State and any political subdivision or local authority thereof. This term however, does not include any person who is liable to tax in that State in respect only of income from sources in that State or capital situated therein.”

Denna så kallade hemvistartikel är av avgörande betydelse för tillämpningen av skatteavtal.¹⁴⁵ Genom definitionen fastslås avtalets tillämpningsområde och därutöver används definitionen i art. 4 OECD:s modellavtal vid tillämpning av samtliga av de övriga artiklar i skatteavtalet vilka använder uttrycket ”en person med hemvist i en avtalsslutande stat” eller ”liknande definition”.¹⁴⁶ Artikelns kan därmed utpeka vilken stat som vid situationer av dubbelbeskattning ska begränsa eller avstå från sitt skatteanspråk.¹⁴⁷ Omfattas en person inte av skatteavtalet sker som utgångspunkt ingen begränsning eller undanröjning av dubbelbeskattning och personen blir därmed föremål för en hårdare beskattning än vad som varit fallet om personen omfattats av avtalet.¹⁴⁸

I artikeln anges att en person ska vara skattskyldig enligt den interna lagstiftningen på grund av ”domicil, bosättning, plats för företagsledning eller annan liknande omständighet”.¹⁴⁹ Enligt Nelson råder det i princip enighet kring att de uppräknade anknytningsmomenten hänvisar till intern rätt och även den svenska regeringen har gett uttryck för en sådan uppfattning.¹⁵⁰ Genom uttrycket ”annan liknande omständighet” klargörs att uppräknningen är en exemplifiering och för svensk vidkommande är

¹⁴⁴ Art. 3(1)(b) OECD:s modellavtal.

¹⁴⁵ de Graaf & Pötgens (2011) s. 170.

¹⁴⁶ Nelson (2010) s. 137.

¹⁴⁷ Se exempelvis art. 10, art. 11, art. 12 och art. 16 OECD:s modellavtal, Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 4 OECD:s modellavtal*.

¹⁴⁸ de Graaf & Pötgens (2011) s. 170.

¹⁴⁹ Översättning hämtad från lag (2014:340) om skatteavtal mellan Sverige och Georgien.

¹⁵⁰ Nelson (2010) s. 148; prop. 1992/93:3 s. 62.

exempelvis registrering för aktiebolag en sådan anknytningsfaktor som anses falla inom ”annan liknande omständighet”.¹⁵¹

4.2 Skattskyldighet

Begreppet skattskyldig (”liable to tax”) har inte någon given innebörd och inom doktrin har därför diskuterats vilken omfattning av skattskyldighet som krävs för att rekvisitet ska anses vara uppfyllt.¹⁵² I kommentaren till modellavtalet klargör OECD att hemvistartikeln stadgar ett krav på att personen är föremål för en omfattande beskattning som är baserad på den skattskyldiges personliga anknytning till den berörda staten.¹⁵³ Personen ska således vara skattskyldig för den världsomfattande inkomsten och inte enbart för inkomst som har sin källa i den berörda staten.¹⁵⁴ I kommentaren klargörs även att skatteavtal generellt inte fastslår under vilka förutsättningar en person har hemvist eller är föremål för omfattande beskattning i en viss stat utan att det är upp till varje stat att avgöra huruvida en person har skatterättslig hemvist i denna stat eller ej.¹⁵⁵ Inom doktrin förespråkas att en person måste vara obegränsat skattskyldig i en av de avtalslutande staterna för att rekvisitet ska vara uppfyllt.¹⁵⁶ Även den svenska regeringen har gett uttryck för denna uppfattning.¹⁵⁷ Som utgångspunkt gäller därmed att begreppet skattskyldig förutsätter att personen i fråga är skattskyldig för dennes världsomfattande inkomst i en stat.¹⁵⁸

Utöver en diskussion om vilken form av beskattning som krävs för att rekvisitet skattskyldig ska vara uppfyllt har diskuterats huruvida det även föreskriver ett krav på att skatt faktiskt erläggs. Det saknas enighet om hur begreppet ska tolkas och OECD ger uttryck för två möjliga tolkningar.¹⁵⁹ Enligt OECD anser flertalet stater att en person kan vara föremål för omfattande beskattning trots att personen i fråga inte faktiskt erlägger skatt i den berörda staten.¹⁶⁰ Exempelvis kan pensionsfonder, välgörenhetsorganisationer och andra organisationer anses uppfylla rekvisitet skattskyldig trots att de är undantagna från beskattning. Skälet är att dessa fonder eller organisationer är undantagna från beskattning på grund av att de uppfyller specifika villkor i skattelagstiftningen och skulle de upphöra att uppfylla dessa krav skulle de bli skyldiga att erlägga skatt.¹⁶¹

---

¹⁵¹ Dahlberg (2014) s. 272.

¹⁵² Nelson (2010) s. 199-200.

¹⁵³ Punkt 8.3 i kommentaren till art. 4 OECD:s modellavtal.

¹⁵⁴ de Graaf & Pötgens (2011) s. 169.

¹⁵⁵ Punkt 8.4 i kommentaren till art. 4 OECD:s modellavtal.

¹⁵⁶ de Graaf & Pötgens (2011) s. 171; Nelson (2010) s. 203.

¹⁵⁷ Prop. 1993/94:230 s. 38.

¹⁵⁸ de Graaf & Pötgens (2011) s. 169.

¹⁵⁹ Fibbe (2010) s. 142-143.

¹⁶⁰ Punkt 8.6 i kommentaren till art. 4 OECD:s modellavtal.

¹⁶¹ Punkt 8.6 i kommentaren till art. 4 OECD:s modellavtal.

Detta uttalande från OECD kan tolkas som att personer vilka ursprungligen är föremål för en obegränsad skattskyldighet men som på grund av att specifika villkor i den interna skattelagstiftningen är uppfyllda blir undantagna från beskattning kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldig och därmed ha hemvist i den berörda staten.

Enligt OECD finns dock även stater vilka inte anser att personer vilka är undantagna från faktisk beskattning enligt intern rätt kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldig. Exempelvis Frankrike intar denna ställning.¹⁶² Enligt sådana stater kan därmed personer som är undantagna från beskattning endast falla inom ett skatteavtals tillämpningsområde om det uttryckligen föreskrivs i avtalet. Stater som intar denna ställning är enligt kommentaren fria att diskutera denna inställning i deras skatteavtalsrättsliga förhandlingar.¹⁶³

4.3 Rättsfall

4.3.1 RÅ 1996 ref. 84

I målet RÅ 1996 ref. 84 prövade HFD frågan om lågbeskattade personer kan anses ha skatterättslig hemvist. Målet gällde ett svenskt bolag som ägde fem bolag i Luxemburg vilka i sin tur förvaltade varsin paraplyfond med ett antal delfonder. Dotterbolagen i Luxemburg var som utgångspunkt oinskränkt skattskyldiga för ordinarie bolagsskatt men eftersom respektive dotterbolag endast förvaltade en fond omfattades de av ett undantag vilket medförde en mycket låg beskattning. Beskattningen skedde genom en årlig skatt på nettoförmögenheten i fonden samt en engångsskatt vid bolagsbildningen.¹⁶⁴

Frågan i målet var om det svenska moderbolaget skulle delägarbeskattas för de luxemburgska bolagens inkomster enligt 6 § 2 mom. lag (1947:576) om statlig inkomstskatt, SIL. För att bli föremål för sådan delägarbeskattning krävdes att de luxemburgska bolagen *inte* ansågs utgöra utländska bolag. Om dotterbolagen omfattades av skatteavtalet mellan Sverige och Luxemburg ansågs de utgöra utländska bolag och någon beskattning skulle i sådant fall inte ske.¹⁶⁵ För att klargöra skattskyldigheten krävdes därmed att HFD prövade om de lågbeskattade dotterbolag omfattades av art. 4 i skatteavtalet mellan Sverige och Luxemburg. Artikelns motsvarade utformningen i OECD:s modellavtal. Det aktuella skatteavtalet innehöll dock en undantagsartikel vilken innebar att vissa lågbeskattade bolagstyper i Luxemburg inte skulle omfattas av avtalet. De bolag som var föremål för prövning i målet var dock inte undantagna enligt denna artikel.

---

¹⁶² de Boynes (2009) s. 453.

¹⁶³ Punkt 8.7 i kommentaren till art. 4 OECD:s modellavtal.

¹⁶⁴ RÅ 1996 ref. 84.

¹⁶⁵ 16 § 2 mom. tredje stycket SIL.

HFD konstaterade att för att omfattas av det aktuella skatteavtalet krävdes att personen hade hemvist och därmed var att anse som skattskyldig. Av handlingarna i målet ansåg HFD att det stod klart att dotterbolagen hade sådan anknytning till Luxemburg som normalt konstituerade en oinskränkt skattskyldighet. På grund av speciallagstiftningen vilken var tillämplig på fonderna var de dock undantagna från bolagsskatt och frågan var om fonderna trots detta kunde anses uppfylla rekvisitet skattskyldiga och därmed ha hemvist i Luxemburg.

HFD anförde att det fanns två tolkningsalternativ. Tolkningsalternativ 1 innebar att det var tillräckligt att bolagen hade sådan anknytning till Luxemburg som normalt innebar en oinskränkt skattskyldighet oavsett om skatt faktiskt erlades eller ej. Tolkningsalternativ 2 innebar att rekvisitet skattskyldig förutsatte ett krav på att bolagen faktiskt erlade skatt. För att avgöra vilken tolkning som skulle ges företrädde redogjorde HFD för de principer som ska användas vid skatteavtalsstolkning. HFD klargjorde att syftet med tolkningen är att utröna avtalsparternas gemensamma avsikt och detta ska ske enligt de folkrättsliga principer om traktattolkning som framkommer av Wienkonventionen. Utöver Wienkonventionen fastslog domstolen även betydelsen av OECD:s modellavtal och dess kommentar om skatteavtalet har utformats i enlighet med modellavtalet. HFD angav att syftet med tolkning av skatteavtal är att utröna avtalsparternas gemensamma avsikt.

HFD ansåg att den gängse meningen i avtalet gav stöd för att det krävdes en faktisk beskattning men lydelsen kunde enligt domstolen även omfatta tolkningsalternativ 2. Avtalstexten i övrigt gav inte någon ledning och HFD övergick därmed till en kontextuell och teleologisk tolkning. Domstolen konstaterade att de grundläggande syftena med skatteavtal är att undvika dubbelbeskattning och skatteflykt. Dessa syften ansågs ge stöd åt tolkningsalternativ 2 eftersom det i en situation då en person inte faktiskt erlägger skatt inte är fråga om internationell dubbelbeskattning. HFD menade dock att det fanns ytterligare syfte med skatteavtal vilket är att åstadkomma en skälig fördelning av beskattningsunderlaget mellan de avtalsslutande staterna. Av olika skäl kan en stat välja att avstå från beskattning även om en sådan rätt tillfaller den berörda staten enligt ett skatteavtal. HFD anförde att det kan ifrågasättas om ett sådant avstående ska innebära att den andra staten får en utvidgad beskattningsrätt. I målet hänvisades till bland annat Vogel som angett att skatteavtal även bör skydda mot potentiell dubbelbeskattning.

Domstolen beaktade kommentaren till OECD:s modellavtal men fann ingen ledning i tolkningsfrågan. HFD hänvisade till den internationella skatterättsliga litteraturen och angav att Vogel uttalat att någon faktisk

beskattning inte krävs för att en person ska anses skattskyldig. Gällande den motsatta uppfattningen hänvisade domstolen till uttalande i svenska förarbeten.

Utöver de ovannämnda hänsynstagandena beaktade HFD även konsekvenserna av de olika tolkningsalternativen. Domstolen påpekade att det ur materiell synpunkt var mindre lämpligt att göra en skillnad vid tillämpningen av skatteavtal mellan principiellt skattskyldiga subjekt som var undantagna från beskattning och sådana juridiska personer som enligt intern rätt inte överhuvudtaget utgjorde skattesubjekt. En sådan åtskillnad kunde enligt domstolen skapa gränsdragningsproblem och några sådana problem uppkom inte vid tillämpning enligt tolkningsalternativ 2. Detta alternativ var dock enligt domstolen förenat med andra tillämpningssvårigheter. Detta alternativ kunde skapa gränsdragningsproblem gällande huruvida rekvisitet var uppfyllt då en person är föremål för en oinskränkt skattskyldighet eller om det krävs en viss nivå av skatteuttag. Enligt HFD kunde en sådan situation leda till att ett närmast obetydligt skatteuttag var tillräckligt för hemvist.

HFD ansåg med hänvisning till skatteavtalets syfte och ändamål, avtalets innehåll, doktrin samt konsekvenserna ur tillämpningssynpunkt att dotterbolagen hade sådan anknytning till Luxemburg som normalt innebar en obegränsad skattskyldighet. HFD konstaterade därmed att dotterbolagen var principiellt skattskyldiga i Luxemburg och att de trots att de inte faktiskt erlade någon skatt omfattades av skatteavtalet. Fondbolen omfattades därmed av skatteavtalet och skulle betraktas som utländska bolag varför någon delägarbeskattning inte skulle ske.

4.3.2 Kanada

4.3.2.1 Crown Forest Industries Ltd. v. Canada

I målet *Crown Forest Industries Ltd. v. Canada*¹⁶⁶ från den högsta skatterättsliga domstolen i Kanada prövades innebörden av hemvistartikeln utifrån skatteavtalet mellan USA och Kanada. Förutsättningarna i målet var följande. Bolaget Norsk var registrerat i Bahamas och hyrde ut prämar till det kanadensiska bolaget Crown Forest. Bolaget Norsk hade kontor och bedrev verksamhet i USA men var registrerade i Bahamas. Norsk deklarerade endast i USA men betraktades där som ett utländskt bolag som var undantaget från beskattning varför hyresbetalningarna från Crown Forest inte blev föremål för någon beskattning i USA. Crown Forest skulle som utgångspunkt enligt intern rätt kvarhålla ("withhold") 25 procent i källskatt för Norsk men om det aktuella skatteavtalet var tillämpligt begränsades beskattningen till 10 procent.

---

¹⁶⁶ *Crown Forest Industries Ltd. v. Canada*, [1995] 2 S.C.R. 802.

Frågan i målet var huruvida Norsk utgjorde en person med hemvist i USA enligt förutsättningarna att en person skulle vara skattskyldig på grund av hemvist, bosättning, plats för företagsledning eller annan liknande omständighet. Den huvudsakliga tolkningsfrågan gällde således inte, till skillnad från RÅ 1996 ref. 84, tolkning av begreppet skattskyldig och huruvida det förutsätter en faktisk beskattning. Domstolen gjorde dock uttalanden även gällande denna fråga och även om denna del utgör obiter dictum är diskussionen relevant eftersom den påvisar hur en domstol kan tolka begreppet skattskyldig. Utgången i målet blev att Norsk inte ansågs ha hemvist i USA enligt skatteavtalet och bolaget blev därmed föremål för full källskatt om 25 procent. Domstolen ansåg således inte att Norsk genom att bedriva verksamhet i USA var skattskyldig på grund av hemvist, bosättning, plats för företagsledning eller annan liknande omständighet.

Liksom HFD hänvisade den kanadensiska domstolen till Wienkonventionen för ledning gällande tolkning av skatteavtalet. Skatteavtalet mellan USA och Kanada är baserat på OECD:s modellavtal och domstolen ansåg även att kommentaren kunde användas vid tolkning av avtalet.

Tolkningen genomfördes i syfte att klargöra om Norsk kunde anses vara skattskyldiga på grund av något av de uppräknade kriterierna i hemvistartikeln. Vid tolkningen uttalade domstolen att en förutsättning för hemvist är att en person är föremål för så omfattande beskattning som staten i fråga föreskriver. I såväl USA som Kanada innebär det att personen är skattskyldig för dennes världsomfattande inkomst.

Vid tolkning av avtalet beaktade domstolen syftet med skatteavtalet och fastslog att eftersom avtalet skulle tillämpas på personer som är oinskränkt skattskyldig kunde inte Norsk anses omfattas av avtalets tillämpningsområde. Enligt domstolen var skatteavtalet tillägnat kanadensare som arbetade i USA och omvänt samt kanadensiska företag som verkade i USA och omvänt. Vid ingående av avtalet ansågs det vara av vikt att sådana personer och företag inte skulle bli föremål för dubbelbeskattning. Domstolen hänvisade även till preambeln till avtalet i vilket det uttalades att syftet med skatteavtal är att begränsa eller eliminera dubbelbeskattning samt bekämpa skatteflykt. Mot bakgrund därav konstaterade domstolen att situationen inte bestod av någon dubbelbeskattning eftersom USA avstod från att beskatta inkomsterna i Norsk. Att domstolen skulle tillåta Norsk att omfattas av skatteavtalet skulle leda till undvikande av beskattning eftersom Kanadas skatteanspråk skulle begränsas trots att USA inte utkrävde någon beskattning. Det skulle enligt domstolen även kunna uppmuntra till ”treaty shopping” innebärande att bolag styr sina inkomster till en stat för att uppnå ett visst skatteavtals fördelar. Domstolen ansåg inte att syftet med skatteavtalet var att bolag

registrerade i tredje land, i detta fall Bahamas, skulle ta del av skatteavtalets fördelar genom att verka i USA och genomföra transaktioner med Kanada. Norsk borde således inte kunna anses vara skattskyldig enligt skatteavtalet.

4.3.2.2 Konsekvenser av rättsfallet

Efter rättsfallet *Crown Forest Industries Ltd. v. Canada* har den kanadensiska skattemyndigheten¹⁶⁷ uttalat att rekvisitet skattskyldig förutsätter att en person är föremål för omfattande beskattning och är skattskyldig på grund av någon av de exemplifierande anknytningsfaktorerna i art. 4 OECD:s modellavtal. Brooks anger dock att rättsfallet fortfarande är av stor betydelse för avgörande om en person kan anses ha hemvist enligt Kanada.¹⁶⁸ Myndigheten hänvisar fortfarande till rättsfallet och anger att en person som utgångspunkt ska vara underkastad omfattande beskattning för att uppfylla rekvisitet skattskyldig. Ställningstagandet har skapat osäkerhet gällande huruvida utländska personer som är undantagna skatt eller föremål för en låg beskattning kunde anses vara skattskyldiga. Skattemyndigheten har klargjort att de inte anser att dessa personer är föremål för en sådan omfattande form av beskattning som krävs och de är därmed inte skattskyldiga enligt skatteavtal.¹⁶⁹ Myndigheten noterar dock att det kan finnas situationer då en person som utgångspunkt är skattskyldig men där nationell lagstiftning föreskriver att skatt inte faktiskt ska erläggas. I en sådan situation anses personen ändå uppfylla rekvisitet så länge det inte är fråga om ett ”abusive arrangement”.¹⁷⁰ Vad som avses med ”abusive arrangement” är dock inte klarlagt. Gällande pensionsfonder och organisationer med välgörande ändamål anses de trots undantag från beskattning uppfylla rekvisitet skattskyldiga vilket ofta även kommer till uttryck i separata artiklar i de skatteavtal som Kanada ingår.¹⁷¹

4.3.3 Nederländerna

4.3.3.1 Nederländska Hoge Raad

I Nederländerna har frågan om innebörden av begreppet skattskyldig i skatteavtal prövats av den högsta domstolen för skatterättsliga mål.¹⁷² Målet handlade om en association som var registrerad och hade sitt säte för företagsledning i Nederländerna. Associationen erlade dock ingen skatt i Nederländerna eftersom de inte utförde någon verksamhet vilket enligt den nederländska lagstiftningen var en förutsättning för skattskyldighet. En av

---

¹⁶⁷ The Canada Revenue Agency.

¹⁶⁸ Brooks (2009) s. 425.

¹⁶⁹ Brooks (2009) s. 429.

¹⁷⁰ The Canada Revenue Agency, *Income Tax Folio – International and Residency*, punkt 1.41-1.42.

¹⁷¹ Brooks (2009) s. 430.

¹⁷² Dutch Supreme Court (Hoge Raad der Nederlanden), 4 dec. 2009, nos 07/10382-07/10384, V-N 2009/63.17.

associationens styrelsemedlemmar vilken enligt skatteavtalet mellan Nederländerna och USA¹⁷³ hade hemvist i USA erhöll arvode för sitt uppdrag i associationen. Frågan i målet gällde tillämpningen av begreppet hemvist i motsvarande art. 16 i OECD:s modellavtal gällande styrelsearvode. Artikeln i skatteavtalet mellan Nederländerna och USA var baserat på modellavtalet vilken föreskriver att styrelsearvode som en person med hemvist i en avtalsslutande stat erhåller från ett bolag med hemvist i den andra avtalsslutande staten får beskattas i denna andra stat.¹⁷⁴ Styrelsemedlemmen ansågs som nämnts ha hemvist i USA men frågan i målet var huruvida associationen hade hemvist i Nederländerna innebärande att även Nederländerna hade rätt att beskatta styrelsearvodet. Om associationen inte ansågs ha hemvist i Nederländerna hade USA exklusiv beskattningsrätt på styrelsearvodet och i annat fall hade båda länderna beskattningsrätt och situationen hade då lösts genom tillämpning av en metodartikel enligt art. 23A eller 23B OECD:s modellavtal.¹⁷⁵

Hemvistartikeln i skatteavtalet mellan Nederländerna och USA överensstämde huvudsakligen med art. 4(1) i modellavtalet. Artikeln innehöll dock tillägg som klargjorde att skattebefriade pensionsfonder eller organisationer som föll inom vissa specifika villkor vilka uppräknades i avtalets art. 35 och 36 även ansågs ha hemvist. I lägre insats ansåg domstolen att associationen hade hemvist i Nederländerna. Domstolen fastslog gällande hemvistbegreppet att den avgörande faktorn var om associationen i fråga hade en sådan relation till Nederländerna som kunde ge upphov till en oinskränkt skattskyldighet. Domstolen ansåg att det utifrån syftet och ändamålet med hemvistartikeln inte gick att utläsa något krav på faktisk beskattning. Utifrån detta avgörande hade Nederländerna därmed rätt att beskatta styrelsearvodet.

Högsta domstolen konstaterade att associationen inte var skyldig att erlagga någon skatt så länge någon verksamhet inte bedrevs. Vid tolkning av begreppet skattskyldig beaktade domstolen att skatteavtalets art. 4 uttryckligen klargjorde att skattebefriade pensionsfonder eller organisationer enligt art. 35 respektive art. 36 i skatteavtalet skulle anses ha hemvist. Domstolen ansåg att formulering av art. 4 i det aktuella avtalet innebar att skattebefriade fonder och organisationer inte generellt kunde anses ha hemvist utan att det krävdes att de uttryckligen omfattades likt de pensionsfonder och organisationer som omfattades enligt art. 35 och 36 i skatteavtalet. Domstolen fastslog därmed att genom att inte erlagga skatt eller uttryckligen omfattas av avtalet kunde associationen inte anses ha hemvist i Nederländerna enligt skatteavtalet.¹⁷⁶

---

¹⁷³ IRS, *Income Tax Treaty*.

¹⁷⁴ Översättning från Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 16 OECD:s modellavtal*.

¹⁷⁵ de Graaf & Pötgens (2011) s. 171.

¹⁷⁶ de Graaf & Pötgens (2011) s. 172.

4.3.3.2 Konsekvenser av rättsfallet

Efter domen publicerade det nederländska finansdepartementet¹⁷⁷ en rapport gällande bland annat hemvist och skattskyldighet enligt skatteavtal.¹⁷⁸ Av rapporten framgår att Nederländerna med hänsyn till rättssäkerhet avser att i skatteavtal inkludera specifika kriterier för att klargöra begreppet skattskyldig i skatteavtal. Dessa villkor ska klargöra att en person som är undantagen från beskattning ska anses utgöra en person med hemvist i de avtalslutande staterna. Genom samma förutsättningar ska personer som är skattemässigt transparenta uttryckligen inte omfattas av avtalet. Enligt rapporten avses med skattemässigt transparent en person i vilken inkomsten beskattas hos andelsägarna snarare än hos den aktuella personen.¹⁷⁹ Nederländerna har därefter i ett antal senare ingångna skatteavtal infört sådana kriterier för att klargöra vilka som omfattas av avtalet. Det har dock inte framkommit huruvida skattebefriade personer ska omfattas av tidigare ingångna avtal som inte innehåller sådana klausuler.¹⁸⁰

4.4 Doktrin

Gällande begreppet skattskyldig och personer som är undantagna från beskattning finns det enligt Wheeler en skala av icke-beskattning.¹⁸¹ Denna skala omfattar samtliga situationer från att göra avdrag för förluster för att uppnå ett skattemässigt nollresultat till att medge undantag för vissa intäkter vid viss typ av verksamhet och till att en person är helt undantagen från beskattning. Enligt Wheeler är problemet med tolkningen av begreppet skattskyldig att avgöra vid vilken punkt på skalan en person uppfyller rekvisitet och när en person faller utanför tillämpningsområdet.¹⁸²

Enligt Couzin handlar begreppet skattskyldighet inte om att en person faktiskt behöver erlägga skatt på en viss inkomst utan begreppet är hänförligt till en egenskap hos personen och inte inkomsten. Couzin framför att ett bolag inte faller utanför begreppet skattskyldig endast på grund av att exempelvis inkomster vägs upp av kostnader.¹⁸³ Likaså kan en person ha avdragsgilla förluster vilka reducerar skatten och enligt Couzin bör även de omfattas av skatteavtal. Couzin hävdar att rekvisitet skattskyldig är uppfyllt i situationer då en person har en sådan personlig anknytning till en stat som normalt resulterar i beskattning. Även i situationer då intern lagstiftning undantar faktisk beskattning kan således en person anses skattskyldig enligt Couzin. Benämningen för detta tankesätt är ”liable to be liable” och Couzin anser att det finns en skillnad mellan att vara potentiellt skattskyldig och

---

¹⁷⁷ Ministerie van Financiën.

¹⁷⁸ Ministerie van Financiën, *Memorandum on Dutch Tax Treaty Policy 2011*.

¹⁷⁹ Ministerie van Financiën, *Memorandum on Dutch Tax Treaty Policy 2011*.

¹⁸⁰ de Graaf (2013) s. 80-82.

¹⁸¹ Wheeler (2011) s. 252.

¹⁸² Wheeler (2011) s. 252.

¹⁸³ Couzin (2002) s. 129-130.

teoretiskt skattskyldig. Med potentiellt skattskyldig avses att ett bolag som utgångspunkt är skattskyldig på grund av hemvist men som på grund av ett tillämpligt undantag inte faktiskt erlägger skatt. Om bolaget skulle upphöra att omfattas av undantaget skulle bolaget behöva erlägga skatt. Vid teoretisk skattskyldighet är utgångspunkten att ett bolag inte erlägger någon skatt och inte utgör något skattesubjekt varför personen inte kan anses skattskyldig även om det finns en teoretisk möjlighet att beskatta.¹⁸⁴

Det kanadensiska målet *Crown Forest*¹⁸⁵ väckte debatt inom den skatteavtalsrättsliga doktrinen och ett antal författare publicerade gemensamt sina åsikter gällande skattskyldigheten i art. 4 i OECD:s modellavtal. Författarna anser att begreppet inte uppställer ett krav på faktisk beskattning utan ett krav på att personen har en motsvarande anknytning till staten som personer som är obegränsat och faktiskt skattskyldiga. Skattskyldighet föreligger enligt författarna även om personen inte är faktiskt erlägger skatt på grund av ett undantag i den interna lagstiftningen.¹⁸⁶

Även det nederländska målet¹⁸⁷ har gett upphov till diskussion inom den skatterättsliga doktrinen och de Graaf och Pötgens publicerade 2011 en artikel gällande deras uppfattning av begreppet skattskyldig. Författarna anser inte att den kanadensiska domstolen eller den nederländska domstolen har kommit till korrekta slutsatser. Författarna anser att en åtskillnad ska göras mellan att begreppen skattskyldig ("liable to tax") och underkastad beskattning ("subject to tax"). De menar att det förra har en vidare innebörd än det senare och att det för skattskyldighet inte krävs någon faktisk beskattning. Således kan även en person som är undantagen beskattning och därmed inte erlägger någon skatt uppfylla rekvisitet skattskyldig. Att vara underkastad beskattning innebär däremot en faktisk beskattning.¹⁸⁸ Distinktionen mellan skattskyldig och underkastad beskattning har även diskuterats av andra författare men på flera språk saknas motsvarigheter till de båda begreppen och skattskyldighet kan innebära samma sak som att vara underkastad beskattning. En argumentation utifrån den omedelbara lydelsen och skillnaden mot "subject to tax" tycks således ha en relativt begränsad inverkan på hur begreppet ska tolkas.¹⁸⁹

Inom doktrin tycks den rådande meningen vara att en person anses uppfylla rekvisitet skattskyldig även om denne på grund av undantag inte erlägger någon skatt. En förutsättning för detta är att personen i fråga blir skattskyldig för sin världsomfattande inkomst om undantagen upphör att

---

¹⁸⁴ Couzin (2002) s. 129-130.

¹⁸⁵ *Crown Forest Industries Ltd. v. Canada*, [1995] 2 S.C.R. 802.

¹⁸⁶ Ward et al (1996) s. 410.

¹⁸⁷ Dutch Supreme Court, 4 dec. 2009, nos 07/10382-07/10384, V-N 2009/63.17.

¹⁸⁸ de Graaf & Pötgens (2011) s. 172.

¹⁸⁹ Nelson (2010) s. 232.

vara tillämpliga.¹⁹⁰ Nelson klargör att denna uppfattning är den dominerade i exempelvis Tyskland där författare gett uttryck för att även en så kallad virtuell dubbelbeskattning bör undvikas. Med detta avses att det inte faktiskt föreligger någon dubbelbeskattning men det är teoretiskt möjligt. Därutöver uttrycks även att det faktum att en stat avstår från att utkräva skatt inte förändrar den skattemässiga relation mellan staten och den berörda personen som konstituerar en beskattningsrätt.¹⁹¹ Det är således oväsentligt huruvida en person faktiskt erlägger skatt utan det avgörande är huruvida det finns en sådan relation mellan den berörda staten och den berörda personen att personen normalt är skattskyldig för dess världsomfattande inkomster i denna stat. Enligt Kleist ger skatteavtalens systematik även stöd för en sådan tolkning eftersom så länge en person faller inom avtalet sker en fördelning av beskattningsunderlaget enligt fördelningsartiklarna oavsett om en om en stat väljer att utnyttja denna beskattningsrätt eller inte. Liksom HFD konstaterade i RÅ 1996 ref. 84 anser Kleist att det kan ifrågasättas om det faktum att en stat väljer att avstå från beskattning ska innebära att den andra statens beskattningsanspråk utökas.¹⁹² Kleist tar även upp konsekvenserna av att kräva en faktisk beskattning och vilka praktiska svårigheter ett sådant krav skulle innebära. Exempelvis skulle frågor uppkomma gällande om samtliga inkomster måste vara beskattningsbara samt vilken skattesats som är tillräcklig för att rekvisitet ska vara uppfyllt.¹⁹³

Brown redogör för att fokus under stor del av tillämpningen av art. 4 OECD:s modellavtal varit att en person ska vara skattskyldig *på grund av* hemvist och inte på innebörden av begreppet skattskyldig. Hon anser att frågan inte bör gälla huruvida skatt erläggs utan om staten i fråga har utnyttjat sin oinskränkta skattejurisdiktion över personen. Enligt Brown kan så vara fallet när specifika villkor måste vara uppfyllda för att personen ska bli undantagen beskattning.¹⁹⁴ Wheeler diskuterar att den skillnad som görs mellan å ena sidan personer vilka som utgångspunkt är generell skattskyldig men som på grund av specifika villkor är undantagen faktisk beskattning och å andra sidan personer som vid utgångsläget är undantagna beskattning. Wheeler ifrågasätter att utformningen av lagstiftningen är avgörande för huruvida en person omfattas eller inte när resultatet av de båda situationerna är detsamma.¹⁹⁵

4.5 Sammanfattning

Hemvistartikeln i 4(1) OECD:s modellavtal är av avgörande betydelse dels för avtalets tillämplighet, dels för att fördela beskattningsrätten mellan de avtalslutande staterna. Vad rekvisitet skattskyldig innebär är inte helt klart

---

¹⁹⁰ Nelson (2010) s. 232.

¹⁹¹ Nelson (2010) s. 232-233.

¹⁹² Kleist (2007) s. 415.

¹⁹³ Kleist (2007) s. 418.

¹⁹⁴ Brown (2013) s. 30.

¹⁹⁵ Wheeler (2011) s. 252.

och OECD ger uttryck för den rådande situationen inom medlemsstaterna vilket klargör att olika tolkningar av begreppet förekommer. Enligt OECD anser flera stater att rekvisitet skattskyldig inte förutsätter en faktisk beskattning och en person som är föremål för en obegränsad skattskyldighet anses ha hemvist även om denne på grund av att specifika villkor är uppfyllda inte faktiskt erlägger skatt. Enligt kommentaren till OECD finns det dock även stater, exempelvis Frankrike, som anser att om en person är undantagen från beskattning kan personen inte anses uppfylla rekvisitet skattskyldig. Personen anses enligt en sådan tolkning inte ha hemvist och kan därmed inte ta del av ett skatteavtals fördelar.

I Sverige har frågan om rekvisitet skattskyldig prövats i målet RÅ 1996 ref. 84. Domstolen utgick från Wienkonventionen men bekräftade även betydelsen av OECD:s modellavtal. Vid tolkning av skatteavtalet uttalade domstolen att syftet med skatteavtal är att undvika dubbelbeskattning och internationell skatteflykt men i ett vidare perspektiv har de även till syfte att åstadkomma en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Utifrån det senare syftet ansåg domstolen att det kunde ifrågasättas om en stat skulle få en utvidgad beskattningsrätt för att den andra staten av någon anledning valde att inte utkräva skatt. Därutöver beaktade domstolen vilka konsekvenser ur tillämpningssynpunkt olika alternativ skulle kunna få. Vid en sammantagen bedömning av syftet med skatteavtal, dess innehåll, doktrin och konsekvenserna ur tillämpningssynpunkt ansåg domstolen att bolagen hade sådan anknytning till Luxemburg de normalt leder till en obegränsad skattskyldighet. Bolagen var således principiellt skattskyldiga i Luxemburg och någon faktisk beskattning krävdes inte varför bolagen ansågs ha hemvist i Luxemburg.

I det kanadensiska målet fokuserade domstolen på att intentionen med skatteavtalet var att bolag och personer som bodde i en av de avtalslutande staterna och arbetade i den andra inte skulle bli föremål för dubbelbeskattning. Huvudsyftet enligt skatteavtalet var därmed enligt domstolen att undvika dubbelbeskattning och motverka skatteflykt. I situationen uppstod inte dubbelbeskattning eftersom bolaget inte erlade skatt i USA och domstolen ansåg att Norsk skulle undgå beskattning om bolaget ansågs omfattas av avtalet. Domstolen konstaterade att sådant upplägg inte var önskvärt och att den aktuella situationen inte föll inom syftet för skatteavtalet.

I det nederländska rättsfallet innehöll hemvistartikeln i det aktuella skatteavtalet ett tillägg som klargjorde att skattebefriade pensionsfonder eller organisationer som uppfyllde specifika uppräknade villkor i avtalet även ansågs ha hemvist. Domstolen ansåg vid tolkning av avtalet att formuleringen i artikeln som särskilt tog upp skattebefriade pensionsfonder eller organisationer gav stöd för att de utan ett sådant tillägg inte hade ansetts ha hemvist. Eftersom den aktuella associationen inte omfattades av

tillägget och inte faktiskt erlade skatt kunde associationen inte anses ha hemvist enligt avtalet. Nederländerna har därefter i senare ingångna skatteavtal inkluderat specifika kriterier som klargör när en person ska anses ha hemvist enligt skatteavtal.

Enligt Wheeler finns det en skala av icke-beskattning och problemet med begreppet skattskyldig är att det inte är klarlagt på vilken nivå rekvisitet är uppfyllt. I princip samtliga författare inom doktrin anser att en person kan uppfylla rekvisitet även om skatt inte faktiskt erläggs. Couzin anser att rekvisitet är uppfyllt då en person har en sådan anknytning till en stat som normalt leder till en obegränsad skattskyldighet. Enligt Ward et al kan en person anses vara skattskyldig även om faktisk skatt inte erläggs på grund av att specifika villkor är uppfyllda. Vad som egentligen avses med de specifika villkoren och hur de ska vara utformade diskuteras inte någon hög utsträckning. Wheeler tar upp distinktionen mellan att vara direkt undantagen från beskattning och att som utgångspunkt vara skattskyldig men på grund av specifika villkor vara undantagen från faktisk beskattning. Enligt henne saknas anledning att göra en sådan distinktion och hon ifrågasätter även lämpligheten i att ett skatteavtals tillämplighet är beroende av hur lagstiftningen är tekniskt utformad när resultatet i de båda situationerna är detsamma.

5 Begreppet skattskyldig gällande värdepappersfonder och specialfonder

5.1 Före 1 januari 2012

Före avskaffandet av beskattning av värdepappersfonder och specialfonder kunde svenska fonder, som obegränsat skattskyldiga subjekt, bland annat erhålla en lägre beskattning av utdelning i en källstat samt avräkning av utländsk skatt vid beräkning av det svenska skatteanspråket eftersom de ansågs omfattas av skatteavtal.¹⁹⁶ Före 2012 skedde avräkning av utländsk skatt betalad av svenska investeringsfonder med omkring 0,8 miljarder årligen och frågan gällande huruvida fonder omfattades av skatteavtal hade inte blivit föremål för prövning.¹⁹⁷

5.2 Förarbeten

Gällande innebörden av begreppet hemvist har regeringen i flera olika propositioner till olika skatteavtal uttalat att den skattskyldighet som avses i hemvistartikeln inte är någon formell eller symbolisk skattskyldighet. Den skattskyldighet som avses är sådan att en person i princip ska vara underkastad sådan beskattning som normalt gäller för en person som är obegränsat skattskyldig i den aktuella staten.¹⁹⁸

Vid lagändringen 2012 tog regeringen i budgetpropositionen upp vilka effekter den förändrade lagstiftningen gällande beskattningen av värdepappersfonder och specialfonder skulle kunna ha på vissa rättsområden.¹⁹⁹ Regeringen anförde att den föreslagna lagstiftningen innebärande att fonder inte längre var skattskyldiga innebar en risk för att sådana fonder inte längre skulle omfattas av skatteavtal. Regeringen konstaterade att fonder i en sådan situation inte skulle erhålla sådana begränsningar av utländsk källskatt som normalt följer av skatteavtal samt att rätten till avräkning skulle bortfalla. Flera remissinstanser anförde att andelsägarna borde ha rätt att begära avräkning men regeringen avvisade en sådan reglering. Regeringen ansåg att en avräkning på andelsägarnivå skulle ge upphov till praktiska problem och alltför omfattande arbete. Istället menade regeringen att den bortfallna möjligheten hade beaktats vid utformningen av den beskattningsbara schablonintäkt som andelsägare i en

---

¹⁹⁶ Dahlberg (2012) s. 28.

¹⁹⁷ Promemoria (Fi 2010/688) s. 45; Kammarätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

¹⁹⁸ Se bland annat prop. 1995/96:95; prop. 2004/05: 20; prop. 2004/05:121, prop. 2011/12:168; prop. 2013/14:149.

¹⁹⁹ Prop. 2011/12:1 s. 417.

investeringsfond ska ta upp. Därmed ansåg regeringen att det saknades anledning att vidta några åtgärder gällande skatteavtal och investeringsfonder och dess andelsägare.²⁰⁰

Som nämnts har interna förarbeten inte lika betydande roll vid tillämpning av skatteavtal jämfört med tillämpning av intern rätt. Detta beror på att skatteavtalet är ett ömsesidigt dokument som de båda avtalsslutande staterna kommit överens om medan de interna förarbetena är ensidiga dokument. De interna förarbetena kan således ge uttryck för avtalsslutande stats åsikt men det finns ingen säkerhet för att detta är ett uttryck för båda parternas avsikter.²⁰¹ Vad som anges ovan kan därmed visserligen ge stöd åt att en faktisk beskattning krävs men materialet har inte tillräckligt starkt rättskällvärde för att utesluta en annan tolkning av begreppet skattskyldig.

5.3 Ställningstagande från Skatteverket

Efter att värdepappersfonder och specialfonder undantogs från beskattning 2012 publicerade Skatteverket ett ställningstagande gällande sådana fonder och skatteavtal.²⁰² Skatteverket anser enligt ställningstagandet att svenska värdepappersfonder och specialfonder inte kan vara en person med hemvist i Sverige. Skatteverket utfärdar därmed inte några hemvistintyg till sådana fonder och fonderna har enligt Skatteverket inte rätt till de fördelar som följer av ett skatteavtal. Istället för ett hemvistintyg kan Skatteverket utfärda ett intyg vilket klargör den skatterättsliga situationen för värdepappersfonder och specialfonder i Sverige och det är därmed möjligt för andra stater att göra en egen bedömning.

Skatteverket anser att de exempel som anges i kommentaren till OECD:s modellavtal ger uttryck för att personer som är undantagna beskattning kan ha hemvist om undantaget eller begränsningen i beskattning beror på att vissa specifika villkor är uppfyllda. Skatteverket anser att det var en sådan situation som förelåg i RÅ 1996 ref. 84. Verket anser dock att värdepappersfonder och specialfonder skiljer sig från denna situation på så sätt att de luxemburgska bolagen tillhörde en kategori av personer som normalt var obegränsat skattskyldiga. Skatteverket anser att svenska värdepappersfonder och specialfonder inte under några förutsättningar kan vara skattskyldiga. Enligt Skatteverket kan sådana personer inte anses ha hemvist och de skiljer sig från sådana personer som genom att uppfylla specifika villkor blir undantagna från beskattning. Skatteverket hänvisar även till ovannämnda förarbeten vilka ger uttryck för att det är en faktisk beskattning som avses. Skatteverket anser att det för hemvist krävs att det

---

²⁰⁰ Prop. 2011/12:1 s. 418-419.

²⁰¹ Dahlberg (2012) s. 35; Dahlberg (2014) s. 259.

²⁰² Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*.

finns en möjlighet att personen blir skattskyldig för vissa inkomster. Eftersom en svensk fond enligt Skatteverket aldrig kan bli skyldig att erlägga skatt anser de att sådana fonder inte kan anses utgöra en person med hemvist i Sverige.²⁰³

5.4 Doktrin

Viitala konstaterar att det finns tre kategorier av investeringsfonder. Fonder som utgör skattesubjekt och erlägger skatt, fonder som utgör skattesubjekt men som är undantagna från beskattning och slutligen fonder som är transparenta. Den första kategorin uppfyller rekvisitet skattskyldig medan för den andra kategorin blir det avgörande huruvida staten i fråga intar en ställning som kräver en faktisk beskattning eller inte. Den sistnämnda kategorin torde inte kunna anses uppfylla rekvisitet.²⁰⁴

I den av OECD utarbetade rapporten ”The granting of treaty benefits with respect to income of collective investment vehicles” diskuteras behandlingen av investeringsfonder. Rapporten har resulterat i ett antal tillägg i modellavtalets kommentar 2010.²⁰⁵ Enligt OECD löser stater situationen gällande investeringsfonder på olika sätt men målet är generellt att uppnå en neutralitet mellan direkt sparande och sparande genom investeringsfonder.²⁰⁶ En sådan neutralitet har inte etablerats i modellavtalet gällande investeringsfonder vilket innebär en risk för att personer som väljer att investera genom en investeringsfond hamnar i en sämre skattemässig situation än en person som väljer att investera direkt.²⁰⁷ Den avgörande frågan är om en investeringsfond kan anses utgöra en person med hemvist i en av avtalsslutande stat även om sådana fonder inte uttryckligen omfattas.²⁰⁸ Enligt Fibbe kan man argumentera för att situationen inte är densamma för en person som investerar direkt och personer som investerar indirekt genom fonder. Exempelvis möjliggör investeringsfonder en spridning av risker på samtliga andelsägare och fonden agerar ekonomiskt som en separat person genom att hantera fondens tillgångar. Trots att situationerna inte är densamma anser Fibbe att en neutralitet mellan investeringsformen kan vara meningsfullt. Enligt Fibbe är dock frågan om neutralitet en mer politisk fråga än juridisk.²⁰⁹

Enligt OECD:s rapport är frågan om en investeringsfond är skattskyldig beroende av huruvida fonden i fråga behandlas som ett skattesubjekt i sig

---

²⁰³ Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*.

²⁰⁴ Viitala (2005) s. 86.

²⁰⁵ OECD (2010).

²⁰⁶ Punkt 6.8 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

²⁰⁷ Fibbe (2010) s. 140.

²⁰⁸ Punkt 6.9 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

²⁰⁹ Fibbe (2013) s. 51.

själv eller om en genomströmning sker av inkomsterna från fonden till andelsägarna.²¹⁰ Rapportens ställningstagande speglas i den nuvarande kommentaren av vilken framgår att frågan om en investeringsfond ska anses ha hemvist i en avtalsslutande stat är beroende av fondens skattemässiga behandling och inte dess legala form så länge fonden anses utgöra en person enligt skatteavtalet. Utgångspunkten är generellt att beskattning ska ske på antingen fondnivå eller andelsägarnivå men länder kan välja olika system för att uppnå en sådan uppdelning. Om andelsägarna är skattskyldiga för inkomster i fonden anses fonden vara skattemässigt transparent och kan därmed inte anses ha hemvist i en avtalsslutande stat.²¹¹ Definitionen av transparent är fokuserad på vilken av personerna som är skattskyldig, antingen fonden eller andelsägarna.²¹² Kommentaren ger även exempel på när en CIV kan anses ha hemvist och anger att så kan vara fallet när en CIV i princip är skattskyldig men att inkomsten är undantagen, exempelvis för att särskilda villkor är uppfyllda. Det anges även att i situationer då inkomsterna i en CIV är föremål för låg beskattning eller helt undantagna från beskattning kan personen ändå anses ha hemvist om förutsättningarna för att uppnå en sådan beskattning är ”sufficiently stringent”.²¹³ Vad som avses med ”sufficiently stringent” framgår inte av kommentaren.

I situationer då en fond är skatterättsligt transparent anser Galea att det är logiskt att andelsägarna har möjlighet att åberopa ett skatteavtal och omfattas av dess förmåner. En sådan tillämpning leder dock till praktiska och administrativa problem eftersom investeringsfonder ofta har många investerare vilka kan ha olika hemvist samt andra specifika omständigheter vilket gör försvårare det praktiska genomförandet.²¹⁴ En möjlig lösning för transparenta investeringsfonder och dess andelsägare är att tillåta fonden att å andelsägarnas vägnar åberopa ett skatteavtals fördelar.²¹⁵

Transparenta fonder ska skiljas från fonder vilka som utgångspunkt är skattskyldiga men som är undantagna från beskattning på grund av att specifika villkor är uppfyllda. För stater som inte kräver en faktisk beskattning bör sådana fonder enligt OECD anses ha hemvist i en avtalsslutande stat.²¹⁶ Omvänt torde därmed stater som förutsätter en faktisk beskattning inte anse att sådana fonder har hemvist.²¹⁷

---

²¹⁰ OECD (2010) s. 8.

²¹¹ Punkt 6.11 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

²¹² Brown (2013) s. 39.

²¹³ Punkt 6.12 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

²¹⁴ Galea (2012) punkt 2.2.3.

²¹⁵ OECD (2010) s. 10.

²¹⁶ Punkt 6.11 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

²¹⁷ Punkt 6.12 i kommentaren till art. 1 OECD:s modellavtal.

5.5 KR 2070-14

5.5.1 Bakgrund

Relationen mellan svenska värdepappersfonder och specialfonder har genom ett överklagat beslut från Skatteverket prövats av Förvaltningsrätten i Härnösand och Kammarrätten i Sundsvall.²¹⁸ Målet initierades efter att Skatteverket avslagit en begäran om hemvistintyg av den svenska värdepappersfonden Swedbank Robur Europafond (Fonden). Till stöd för beslutet anförde Skatteverket i huvudsak motsvarande argument som i det ovan presenterade ställningstagandet.²¹⁹ Skatteverket ansåg att begreppet skattskyldig i skatteavtal innebär ett krav på att en person ska kunna vara skattskyldig för vissa inkomster. De situationer som presenteras i kommentaren till OECD:s modellavtal ansåg Skatteverket är hänförligt till situationer då beskattning var undantagen på grund av att specifika villkor är uppfyllda. Svenska värdepappersfonder och specialfonder kan enligt Skatteverket inte under några omständigheter vara skattskyldiga för inkomster varför de inte kan anses utgöra en person med hemvist i Sverige.²²⁰

Målet gällde hemvistintyg enligt skatteavtalet mellan Sverige och Spanien. Avtalet är baserat på OECD:s modellavtal och art. 4(1) är utformad i enlighet med modellavtalet.²²¹

5.5.2 Förvaltningsrätten

5.5.2.1 Överklagande och yttrande

Fonden överklagade Skatteverkets beslut till Förvaltningsrätten i Härnösand och yrkade att Skatteverkets beslut skulle upphävas och att begäran om hemvistintyg skulle bifallas.²²² Till stöd åberopades det aktuella skatteavtalet mellan Sverige och Spanien med fokus på art. 4 i avtalet. Fonden hänvisade till kommentaren till OECD:s modellavtal och RÅ 1996 ref. 84 och ansåg att begreppet skattskyldig var uppfyllt om en person har en sådan anknytning till en stat som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. De ansåg att skatteavtalen har som syfte att förhindra inte bara faktisk dubbelbeskattning utan även potentiell dubbelbeskattning. Utöver det är argumenterade Fonden utifrån RÅ 1996 ref. 84 att syftet med skatteavtal även är att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget och det är således oväsentligt huruvida en stat faktiskt använder denna rätt eller inte.

---

²¹⁸ Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014; Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

²¹⁹ Se kap. 5.3.

²²⁰ Skatteverkets beslut från den 16 december 2013.

²²¹ Förordning (1977:75) om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Spanien; Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

²²² Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014.

Fonden ansåg även att de civilrättsliga krav som uppställs för att vara en värdepappersfond eller specialfond var jämförbara med sådana villkor som krävs för att bli undantagen beskattning. De menade således att situationen var jämförbar med situationen i RÅ 1996 ref. 84 och den som återges i kommentaren till modellavtalet. Fonden hänvisade även till lagstiftningen som gällde före lagändringen enligt vilken det var möjligt att uppnå låg beskattning. Enligt Fonden hade det före lagändringen inte varit någon tvistig fråga att svenska värdepappersfonder och specialfonder kunde utgöra en person med hemvist enligt skatteavtal. Därutöver anfördes att Fonden kunde bli skattskyldig för annat än inkomst på tillgångar, exempelvis transaktionsskatt eller förmögenhetsskatt. Svenska värdepappersfonder och specialfonder kunde därför inte anses helt undantagna från beskattning.

Skatteverket anförde i huvudsak följande. Eftersom Fonden inte behövde erlägga någon skatt i Sverige uppstod inte någon dubbelbeskattning. Inte heller för andelsägarna uppkom någon dubbelbeskattning eftersom de inte beskattades för Fondens inkomster. Skatteverket menade att skattskyldig i skatteavtal innebär att det ska finnas en teoretisk möjlighet att beskatta vilken de inte anser finns för svenska värdepappersfonder och specialfonder. Gällande lagstiftningen före 2012 ansåg Skatteverket att den situationen avsevärt skiljde sig från den i målet aktuella situationen eftersom fonder före lagändringen var skattskyldiga. Att värdepappersfonder och specialfonder genom att göra avdrag för utdelning uppnådde ett skattemässigt nollresultat ansåg inte Skatteverket var jämförbart med den rådande situationen där de är helt undantagna från beskattning.

Genom hänvisning till budgetpropositionen inför lagändringen 2012 anförde Skatteverket att det inte fanns någon reell risk för beskattning av värdepappersfonder och specialfonder. De kunde således inte under några omständigheter vara skyldiga att erlägga skatt och därmed kunde de inte heller uppfylla rekvisitet i skatteavtalet.

5.5.2.2 Dom

Domstolen inledde med att referera till RÅ 1996 ref. 84 och därvid konstaterade domstolen att tolkning av avtalet skulle ske enligt de tolkningsmetoder som framgår av Wienkonventionen. Eftersom skatteavtalet var baserat på OECD:s modellavtal beaktade domstolen även modellavtalet och dess kommentar.

Domstolen hänvisade till kommentaren och ansåg att den klargjorde att en person som är undantagen från beskattning kan ha hemvist om skattebefrielsen är en följd av att specifika villkor är uppfyllda. Enligt domstolen fanns inga villkor i IL som behövde vara uppfyllda för att

svenska värdepappersfonder och specialfonder skulle vara undantagna beskattning. Vad Fonden anförde om att fonder kunde bli skyldiga att erlägga skatt avvisade domstolen och ansåg att det stod klart att de inte kunde bli föremål för beskattning utifrån budgetpropositionen²²³ och det faktum att de inte längre har någon skyldighet att deklarerat. Domstolen konstaterade att så länge en fond uppfyller kraven för att utgöra en värdepappersfond eller specialfond är de ovillkorligen undantagna från beskattning och därmed saknas sådana villkor som avses i kommentaren och doktrin.

Gällande RÅ 1996 ref. 84 ansåg domstolen att skattesituationen för värdepappersfonder och specialfonder inte var fullt ut jämförbar varför målet inte gav någon ledning. Domstolen tog upp att HFD vid tolkningen ansåg att ordalydelsen gav stöd för en faktisk beskattning och att syftet med dubbelbeskattningsavtal är att undvika dubbelbeskattning och förhindra skatteflykt. Förvaltningsrätten tog dock även upp att HFD uttalade att även att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget är ett syfte. Likaså tog domstolen upp att HFD i målet ansåg att begreppet skattskyldig hänvisar till en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Domstolen tog även hänsyn till propositioner till skatteavtal samt budgetpropositionen och ansåg att dessa gav stöd för att regeringen vid införande av skattefriheten på fondnivå var medvetna om risken att fonderna inte längre skulle kunna anses omfattas av skatteavtal.

Vid en sammanvägd bedömning ansåg domstolen att rekvisitet skattskyldig förutsatte att det fanns en teoretisk möjlighet att en person blev skattskyldig för inkomster. Dock inte att det krävdes en faktisk beskattning. Domstolen fann att Fonden inte kunde bli skattskyldig för några inkomster och den kunde därmed inte anses ha hemvist enligt skatteavtalet mellan Sverige och Spanien.²²⁴

5.5.3 Kammarrätten

5.5.3.1 Överklagande och yttrande

Fonden överklagade domen från Förvaltningsrätten i Härnösand och yrkade att beslutet upphävdes och målet återförvisades till Skatteverket.²²⁵

Fonden anförde i huvudsak vad som anförts tidigare men bifogade även ett rättsutlåtande från Mattias Dahlberg. Enligt utlåtandet var Fonden som utgångspunkt obegränsat skattskyldiga och visserligen utgick ingen faktisk skatt men situationen ansåg Dahlberg var lik den som gällde före

---

²²³ Prop. 2011/12:1.

²²⁴ Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014.

²²⁵ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

lagändringen. Han ansåg även att RÅ 1996 ref. 84 var tillämpligt och hade stark bäring i förevarande mål. Därutöver ansåg Fonden att de civilrättsliga villkor som uppställs för en värdepappersfond eller specialfond var jämförbara med sådana skatterättsliga villkor som avses för att en person som är undantagen beskattning ska anses ha hemvist.

Enligt Skatteverkets yttrande är huvudsyftet med dubbelbeskattningsavtal att undanröja dubbelbeskattning och undvika dubbel icke-beskattning. De ansåg inte att Fonden uppfyllde några krav i IL för att bli undantagna beskattning och därför kunde de inte anses vara skattskyldiga enligt skatteavtalet. Gällande Dahlbergs uttalande ansåg Skatteverket inte att den nuvarande situationen var jämförbar med skattesituationen före lagändringen 2012.

5.5.3.2 Dom

Kammarrätten i Sundsvall gav prövningstillstånd och meddelade dom den 27 mars 2015.²²⁶ Domstolen började med att konstatera att frågan var om Fonden hade rätt till hemvistintyg och tog därefter upp att förutsättningar för hemvist är att det enligt skatteavtalet är fråga om en person och att denne person har hemvist i en eller båda av de avtalsslutande staterna. Parterna var eniga om att Fonden utgjorde en person och domstolen fann ingen anledning att göra någon annan bedömning.

Domstolen konstaterade att svenska fonder som är kontraktsrättsliga inte kan vara skattskyldiga för inkomst i Sverige men att de utgör skattesubjekt och är att anse som obegränsat skattskyldiga. Därefter gick domstolen över till att pröva huruvida rekvisitet skattskyldig avsåg en faktisk beskattning eller om det var tillräckligt att Fonden var obegränsat skattskyldig trots att någon beskattning inte skedde.

Domstolen utgick vid tolkning av skatteavtalet från RÅ 1996 ref. 84 och ansåg att tolkningen skulle ta sin utgångspunkt i avtalstexten. Domstolen konstaterade att definitionen i avtalet inte gav någon ledning. Inte heller svensk lagtext gav vägledning och domstolen kunde inte utröna någon avsikt gällande definitionen. Gällande andra personer som är undantagna beskattning som exempelvis ideella förening och stiftelser ansåg domstolen att deras situation inte var direkt jämförbar med den situation som gäller för värdepappersfonder och specialfonder. Som skäl angav domstolen att ideella föreningar och stiftelser uppfyller specifika villkor för att bli undantagna från beskattning och några motsvarande villkor finns inte för värdepappersfonder och specialfonder. Domstolen kunde inte bortse från denna skillnad trots att RÅ 1996 ref. 84 ansågs ge visst stöd åt att begreppet

---

²²⁶ Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015.

skattskyldig är en form av anknytningsrekvisit och inte ett rekvisit baserat på erläggande av skatt. Utifrån detta ansåg domstolen att RÅ 1996 ref. 84 inte gav något entydigt svar på tolkningsfrågan utan såväl Skatteverkets som Fondens tolkning kunde omfattas av rättsfallet och båda hade svagheter varför domstolen konstaterade att en sammanvägd bedömning behövde göras.

Eftersom domstolen inte fått något tydligt svar enligt ovanstående rättskällor behövde de använda ytterligare tolkningsmedel. Domstolen tog bland annat upp förarbeten till skatteavtal. Förarbetena till det aktuella skatteavtalet mellan Sverige och Spanien gav ingen ledning gällande innebörden av skattskyldig.²²⁷ Domstolen tog dock upp andra förarbeten till skatteavtal vilka uttalade att begreppet skattskyldig hänvisar till en faktisk beskattning. Kammarrätten kommenterade att sådana uttalande kunde tolkas som en reaktion på RÅ 1996 ref. 84 och att regeringen gör en annan bedömning än HFD och anser att faktisk beskattning krävs. Gällande budgetpropositionen genom vilken värdepappersfonder och specialfonder blev undantagna medgav domstolen att regeringen varit medveten om att tillämpningssvårigheter skulle kunna uppstå. Domstolen ansåg dock inte att något uttalande i förarbetena gav tillräckligt starkt stöd för endera tolkningen och uttalade även att förarbetenas rättskällevärden kunde diskuteras.

Domstolen tog även upp kommentaren till OECD:s modellavtal och klargjorde att svenska värdepappersfonder inte är sådana transparenta personer som exemplifieras i kommentaren. Domstolen diskuterade även vad som krävs av de villkor som ger upphov till undantag från beskattning och om de svenska reglerna kan anses vara sådana tydliga undantag. Domstolen konstaterade dock att de är oklart hur kommentaren ska tolkas gällande begreppet ”sufficiently stringent” och någon ledning kunde därmed inte anses framgå.

Vid en sammanvägd prövning ansåg domstolen att olika bedömningar var möjliga och att lagstiftaren inte tagit ställning i frågan. Av systematiken i lagstiftningen framgick det enligt domstolen att värdepappersfonder och specialfonder aldrig kan bli skattskyldiga. Därmed kan det inte heller bli fråga om någon dubbelbeskattning vilket domstolen ansåg talade emot att Fonden skulle anses ha hemvist i Sverige. Samtidigt konstaterade dock domstolen att syftet med skatteavtal även är att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget och i detta fall hade Sverige en beskattningsrätt men avstod från att utnyttja den. Kammarrätten menade att det utifrån RÅ 1996 ref. 84 gick att utläsa att anknytning till Sverige var avgörande för att rekvisitet skattskyldig skulle vara uppfyllt. Domstolen beaktade även att syftet med att fortsätta anse att värdepappersfonder och specialfonder utgör

---

²²⁷ Prop. 1976/77:2.

skattesubjekt är att beskattningen av inkomster inte skulle fördelas på andelsägarna och därmed ansåg domstolen att Fonden var underkastad skattemässig behandling i Sverige. Fonden ansågs ha en sådan stark skattemässig anknytning till Sverige att Fonden skulle anses ha hemvist i Sverige trots att Fonden inte hade någon beskattningsbar inkomst i Sverige. Kammarrätten biföll med två röster för och en emot Fondens yrkande och fastslog att Skatteverket skulle utfärda ett hemvistintyg för Fonden.

5.5.3.3 Skiljaktig mening

Kammarrättslagmannen Annika Sandström var skiljaktig och ansåg att överklagandet skulle avslås. Enligt henne saknades beskattningsbara inkomster i Fonden och det kunde därmed aldrig bli fråga om någon dubbelbeskattning för Fonden. Enligt henne ägde inte Fonden tillgångarna som ingick i Fonden eftersom det inte är en juridisk person. Eftersom Fonden inte skulle deklarerat eller beskattas var det fråga om en skattemässig icke-behandling. Därutöver ansåg hon att övriga ledamöter i kammarrätten drog felaktiga slutsatser av RÅ 1996 ref. 84. Hon menade att rättsfallet innebar att en person kunde anses ha hemvist endast om undantaget från beskattning berodde på att specifika villkor var uppfyllda. Sandström bedömde att Fondens undantag var ovillkorligt och det fanns ingen principiell eller teoretisk möjlighet för beskattning varför Fonden inte kunde anses ha hemvist i Sverige.

5.5.4 Överklagande till HFD

Skatteverket har överklagat kammarrättens dom och hänvisar till förvaltningsrättens dom samt Annika Sandströms skiljaktiga mening. Till stöd för prövningstillstånd anför Skatteverket att det är en oklar fråga som berör många fonder och stora belopp.²²⁸ HFD har inte tagit ställning till huruvida prövningstillstånd ska meddelas.²²⁹

5.6 Sammanfattning

Före lagändringen 2012 var fonder skattskyldiga men i praktiken erlades endast en låg beskattning för de flesta värdepappersfonder och specialfonder. Under denna lagstiftning saknas inom svensk rättspraxis exempel då fonder inte ansågs omfattas av skatteavtal.

Av uttalande i svenska interna förarbeten framgår att begreppet skattskyldig avser att en person ska vara underkastad sådan beskattning som normalt gäller för en person som är obegränsat skattskyldig. Vid överförande av beskattning till andelsnivå framhöll regeringen i budgetpropositionen att

---

²²⁸ Skatteverkets överklagande från den 9 april 2015.

²²⁹ Till och med 26 maj 2015.

lagändringen skulle kunna innebära en risk för att värdepappersfonder och specialfonder inte längre skulle anses omfattas av skatteavtal. Rättskällevärdet av dessa förarbeten kan dock diskuteras eftersom de utgör interna dokument och därmed inte ger uttryck för den gemensamma avsikten hos parterna då skatteavtalen ingicks. Skatteverket anser dock att uttalandena ger stöd åt att värdepappersfonder och specialfonder inte kan anses ha hemvist. Skatteverket tar i sitt ställningstagande fasta på att fonden inte kan bli föremål för beskattning och anser därmed att situationen inte är sådan att fonderna som utgångspunkt är skattskyldiga men på grund av specifika villkor är undantagen beskattning.

Inom internationell doktrin har behandlingen och beskattningen av CIVs diskuterats. Fonder där andelsägarna är skattskyldiga för fondens inkomster och där inkomsterna endast genomströmmar fonden anses utgöra transparenta fonder. Enligt OECD kan en sådan fond inte anses ha hemvist enligt skatteavtal och Galea anser att andelsägarna i en sådan situation bör ha rätt att åberopa skatteavtalet. En sådan lösning innebär dock praktiska och administrativa svårigheter men en möjlig lösning är att tillåta fonden att å andelsägarnas vägnar åberopa skatteavtalets fördelar. Utöver transparenta fonder finns det fonder som utgör skattesubjekt och antingen erlägger skatt eller är undantagna beskattning. De fonder som utgör skattesubjekt och erlägger skatt anses ha hemvist enligt avtal men gällande de som är undantagna beskattning beror tillämpningen på hur staten ifråga tolkar begreppet skattskyldig.

Frågan om värdepappersfonder kan anses ha hemvist i Sverige prövades under våren 2015 av Kammarrätten i Sundsvall. I underinstansen hänvisade domstolen till RÅ 1996 ref. 84 men fann att situationerna inte var fullt ut jämförbara. Vid en sammanvägd bedömning fann förvaltningsrätten att rekvisitet skattskyldig förutsatte en teoretisk möjlighet att beskatta personen och eftersom Fonden inte kunde bli skattskyldig för några inkomster kunde den inte heller anses ha hemvist i Sverige.

Kammarrätten konstaterade att Fonden inte utgjorde en transparent fond och att Fonden ansågs utgöra skattesubjekt men var undantagen från beskattning. Kammarrätten beaktade att syftet med skatteavtal är att undvika dubbelbeskattning och skatteflykt men även att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Domstolen beaktade även att värdepappersfonder och specialfonder behöll sin karaktär av skattesubjekt för att fondernas beskattning inte skulle behöva fördelas på andelsägarna. Domstolen ansåg därmed att Fonden var underkastad skattemässig behandling i Sverige. Domstolen fastslog att eftersom Fonden hade en betydande skattemässig anknytning till Sverige ansågs Fonden berättigad till ett hemvistintyg trots att någon skatt inte erlades. Kammarrättslagmannen var skiljaktig och ansåg att Fonden inte kunde ha anses ha hemvist i Sverige. Till stöd för ställningstagandet anfördes att Fonden saknade beskattningsbara inkomster

och det kunde därmed aldrig bli fråga om dubbelbeskattning. Fonden var genom att inte vara skyldig att deklarerera eller erlägga skatt föremål för en skattemässig icke-behandling. Kammarrättslagmannen ansåg att Fonden var ovillkorligen undantagen från beskattning och Fonden kunde därmed aldrig bli skattskyldig varför Fonden inte heller kunde anses ha hemvist i Sverige. Målet överklagades av Skatteverket till HFD vilka ännu inte har beslutat om prövningstillstånd.

6 Analys och diskussion

6.1 Faktisk beskattning

Begreppet skattskyldig i hemvistartikeln är av avgörande betydelse för tillämpningen av skatteavtal. Artikelns fastlår skatteavtalets tillämpningsområde och den fyller även en funktion i flera av de artiklar som fördelar beskattningsrätten. Utifrån hemvistartikelns betydelse är det problematiskt att begreppet skattskyldig inte har någon given innebörd. Av rättspraxis och doktrin framgår att en relativt stor enighet finns gällande att en person ska vara skattskyldig enligt den mest omfattande beskattningen som en stat föreskriver för att uppfylla rekvisitet. Huruvida det förutsätter att personen faktiskt blir föremål för sådan beskattning eller inte är oklart. Tolkning av skatteavtal ska enligt såväl svensk som utländsk praxis och doktrin ske utifrån Wienkonventionens regler om traktatolkning. En sådan tolkning tar sin utgångspunkt i artikelns ordalydelse och syftet med tolkningen är att fastställa parternas gemensamma avsikt. Tolkningen ska baseras på avtalstexten och tolkningen ska enligt art. 31 Wienkonventionen ske ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen och avtalets uttryck ska ses i sitt sammanhang och mot bakgrund av avtalets syfte och ändamål.

Begreppet skattskyldig kan vid första anblick framstå som ett tydligt begrepp som innebär att en person ska vara skyldig att erlägga skatt. Liksom HFD anförde i RÅ 1996 ref. 84 utesluter dock inte ordalydelsen att även en person som inte faktiskt erlägger skatt kan omfattas om denne har en sådan anknytning till staten som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Enligt de Graaf & Pötgens innebär valet av begreppet skattskyldig att det rekvisitet avser en sådan anknytning till staten i fråga. De anser att en faktisk skyldighet att erlägga skatt hade förelegat om begreppet underkastad beskattning ("subject to tax") hade använts istället. Inom det engelska och svenska språket finns möjlighet att göra en sådan åtskillnad och det finns olika begrepp för de respektive situationerna men inom flera språk saknas två sådana skilda begrepp. Det innebär en brist i de Graaf & Pötgens resonemang och det bör även kunna ifrågasättas om det faktum att det finns ett begrepp som innebär en faktisk beskattning innebär att rekvisitet skattskyldig inte förutsätter en faktisk skattskyldighet. Att begreppet underkastad beskattning finns utesluter inte att begreppet skattskyldig kan ha en sådan vid innebörd som omfattar såväl en faktisk beskattning som en sådan anknytning som normalt innebär obegränsad skattskyldighet. Även OECD ger uttryck för att ordalydelsen kan ha en sådan vid innebörd genom att fastslå att stater kan göra olika tolkningar av begreppet. Utifrån ordalydelsen är det därmed inte möjligt att klargöra under vilka förutsättningar rekvisitet är uppfyllt.

Rekvisitet skattskyldig förekommer i ett sammanhang där skatteavtalets tillämpningsområde ska fastställas. Av avtalet i övrigt ges ingen ledning om vad som avses med begreppet. Genom att klargöra under vilka förutsättningar avtalet är tillämpligt klargörs att avtalet inte ska vara tillämpligt på samtliga situationer. Det är dock inte möjligt att utifrån sammanhanget fastslå hur rekvisitet ska tolkas.

Tolkningen av rekvisitet ska ske mot bakgrund av syftet och ändamålet med avtalet. Även vid denna tolkning finns det möjlighet att göra anförda olika argument. Traditionellt är syftet med dubbelbeskattningsavtal att undvika dubbelbeskattning och motverka skatteflykt. Utifrån syftet att undvika dubbelbeskattning tycks begreppet skattskyldig förutsätta en faktisk beskattning eftersom någon dubbelbeskattning inte uppstår om en person är undantagen från beskattning i en av staterna. Samtidigt har HFD uttalat att syftet med skatteavtal även är att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Liksom HFD anförde i RÅ 1996 ref. 84 kan det ifrågasättas om det faktum att en stat väljer att inte beskatta en person ska innebära att den andra staten får ett utvidgat beskattningsutrymme. En person som faller inom två eller fler staters faller inom dessa staters skattejurisdiktion och det finns därmed en risk för dubbelbeskattning. Av flera olika skäl kan en stat välja att inte utkräva skatt men så länge en person skulle kunna beskattas i en stat kan det ifrågasättas om personen i fråga ska bli föremål för en hårdare beskattning för att staten valt att inte utkräva någon skatt. Även utifrån syftena och ändamålen med skatteavtal finns således argument för och emot att rekvisitet kräver en faktisk beskattning. Vid en tolkning enligt art. 31(1) Wienkonvention är det således oklart vilken innebörd rekvisitet ska ges. I denna uppsats förs en generell diskussion varför det saknas möjlighet att undersöka exempelvis bilagor, preambel eller efterföljande överenskommelser som art. 31 Wienkonventionen även ger möjlighet till.

Efter tolkning enligt art. 31 Wienkonventionen finns inget entydigt svar på vad som avses med skattskyldig i hemvistartikeln. Supplementära tolkningsmedel får därför användas vilket innebär en relativt stor möjlighet att beakta källor som ger vägledning. RÅ 1996 ref. 84 är av stor betydelse för den svenska tolkningen av skatteavtal och därutöver berör rättsfallet den situationen som behandlas i uppsatsen varför rättsfallet även utgör grund för denna diskussion.

OECD:s modellavtal och kommentar ger uttryck för de olika medlemsstaternas synsätt och det framgår inte om OECD anser att någon av tolkningarna är att föredra. Detta speglar att medlemsstaterna inte är överens i frågan och genom att redovisa båda synsätten tycks organisationen överlämna till staterna att tolka rekvisitet. OECD ger därmed inte ledning i tolkningsfrågan utan klargör att båda tolkningarna är möjliga och överlåter åt staterna att tolka begreppet.

Inom skatterättslig doktrin råder en relativt stor enighet om att en person som är undantagen beskattning på grund av specifika villkor kan anses ha vara skattskyldig enligt avtal. Brown anser att rekvisitet inte förutsätter en faktisk beskattning utan rekvisitet är uppfyllt om en stat utnyttjat sin oinskränkta skattejurisdiktion. Som exempel anger hon att så är fallet när person på grund av specifika villkor inte blir föremål för faktisk beskattning. Av de i uppsatsen presenterade författarna inom skatterättslig doktrin anser ingen av dem att skattskyldig förutsätter en faktisk beskattning. Istället är de i stort sett eniga om att en person omfattas om denne på grund av specifika villkor är undantagen beskattning.

Det främsta stödet för en faktisk beskattning återfinns i de interna propositioner som finns till flertalet skatteavtal. Propositionerna fastslår att med skattskyldig avses inte någon formell eller symbolisk skattskyldighet utan en person ska i princip vara skyldig att erlagga skatt motsvarande en person som är obegränsat skattskyldig. Wienkonventionen medger användande av supplementära tolkningsmedel om det inte går att fastställa meningen eller när en tolkning framstår som orimlig, oklar eller tvetydig. Eftersom det inte finns någon uttömmande definition av supplementära tolkningsmedel finns ett stort utrymme att åberopa olika typer av material. De interna förarbetena ger dock endast uttryck för vad den svenska regeringen avser med rekvisitet och det finns något stöd för att motsvarande gäller även för den andra staten. Vad som fastslagits i dessa propositioner kan därmed inte anses ge tillräckligt med stöd för att en faktisk beskattning krävs, särskilt inte med beaktande av att andra källor kommit fram till motsatt slutsats.

I RÅ 1996 ref. 84 beaktade domstolen även konsekvenserna ur tillämpningssynpunkt för olika tolkningsalternativ. Domstolen konstaterade att den aktuella situationen i målet gällde en person som var principiellt skattskyldig men på grund av speciallagstiftning erlade personen ingen skatt. Domstolen tog inte ställning till hur rekvisitet skattskyldig skulle tolkas gällande sådana personer som inte överhuvudtaget utgör skattesubjekt. I detta avseende konstaterade dock domstolen att ett tolkningsalternativ som innebär en den aktuella situation omfattas av skatteavtalet men att personer som inte utgör skattesubjekt inte omfattas av avtalet kan leda till att tillämpningen av avtalet blir beroende av rent lagtekniska aspekter. En sådan tillämpning kan även enligt domstolen leda till gränsdragningsproblem. Om en faktisk beskattning krävs uppkommer enligt HFD andra gränsdragningsproblem som om det förutsätter en specifik nivå av beskattning eller om endast en symbolisk skatt är tillräckligt.

I RÅ 1996 ref. 84 konstaterade domstolen vid en sammantagen bedömning av ovan redovisade omständigheter att begreppet skattskyldig inte förutsatte

en faktisk beskattning. Detta rättsfall torde väga relativt tungt för den svenska tillämpningen av begreppet skattskyldig. Ordalydelsen, syftena och ändamålen med skatteavtal och även OECD:s kommentar öppnar upp för de båda tolkningarna men genom detta avgörande har HFD tagit ställning och ansett att skattskyldig inte förutsätter en faktisk beskattning. Domstolen är därmed i stort sett enig med i princip samtliga författare vilka anser att en person är skattskyldig även om inte faktisk beskattning sker. Det kan därmed anses som att rättsläget är fastställt. Detta specifika rättsfall behandlade dock en situation där de luxemburgska bolagen på grund av speciallagstiftning var undantagna från beskattning.

Liksom Wheeler anfört finns det en skala av icke-beskattning och problemet med begreppet skattskyldig är att det inte är klargjort var på skalan en person faller utanför tillämpningsområdet. Skalan går från personer som är skattesubjekt och erlägger skatt till personer som inte erlägger skatt och inte heller utgör skattesubjekt. Personer inte överhuvudtaget blir föremål för beskattning och exempelvis inkomsterna och beskattningen sker hos delägarna kan inte anses som skattskyldiga och inte heller ha hemvist. I sådana situationer bör som utgångspunkt delägarna kunna återöppna skatteavtalets fördelar, vilket bland annat OECD och Galea även ger uttryck för. Därutöver finns situationer då en person genom att uppnå ett skattemässigt nollresultat inte blir föremål för någon beskattning. Att en person i en sådan situation omfattas av skatteavtal tycks det inte finnas några argument mot.

Sedan finns situationer som kan uppnås på olika sätt men resultatet är att personen är skattesubjekt men inte erlägger skatt. Av uppsatsen framgår att tre möjliga synsätt kan intas i denna situation. Ett synsätt innebär ett krav på faktisk beskattning oaktat varför skatt inte erläggs och personen kan enligt ett sådant synsätt inte anses ha hemvist enligt skatteavtal. Alternativt kan man anse att det är oväsentligt huruvida skatt erläggs så länge det är fråga om ett skattesubjekt och en sådan anknytning som normalt innebär en skattskyldighet. Det tredje alternativet innebär att en bedömning av huruvida personen kan bli föremål för en beskattning och huruvida personen som utgångspunkt är skattskyldig men på grund av specifika villkor är undantagen. Den svenska tolkningen av begreppet skattskyldig ligger i det andra eller tredje alternativet.

Rättsfallet RÅ 1996 ref. 84 handlade om bolag som hade en sådan anknytning till Luxemburg som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet men på grund av speciallagstiftning var de undantagna beskattning. Domstolen prövade därmed endast frågan enligt det tredje alternativet. I det avseendet ansåg domstolen inte att det krävdes någon faktisk beskattning utan den anknytning som fanns till Luxemburg var tillräcklig för att uppfylla rekvisitet skattskyldig. I det kanadensiska målet var bolaget Norsk undantaget från beskattning i USA eftersom det

betraktades som ett utländskt bolag. Det framgår inte direkt av rättsfallet huruvida specifika villkor var uppfyllda för att uppnå denna skattefrihet men domstolen gjorde klart att syftet med skatteavtal är att undvika dubbelbeskattning och motverka skatteflykt och den kanadensiska domstolen tycks därmed inordna sig till de stater som anser att en faktisk beskattning krävs för att rekvisitet ska vara uppfyllt. Den kanadensiska domstolen tog, till skillnad från den svenska domstolen, inte upp att skatteavtal även har som syfte att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Det nederländska målet var likt det kanadensiska och innebar att bolaget inte var skattskyldiga så länge någon verksamhet inte bedrevs. Bolaget föll således inom ett undantag från beskattning eftersom inte någon verksamhet bedrevs.

Utifrån RÅ 1996 ref. 84 är det troligt att såväl bolaget i USA som bolaget i Nederländerna hade ansetts ha hemvist om en svensk domstol hade dömt i målen. I det kanadensiska målet är det mer svårtolkat hur undantaget från beskattning uppnås men av det nederländska målet framgår att bolaget hade varit skyldiga att erlägga skatt om de hade börjat bedriva verksamhet genom bolaget. Situationen är därmed snarlik den som gällde i RÅ 1996 ref. 84 och det framgår tydligt att de nederländska bolagen hade en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet men på grund av ett tillämpligt villkor erlade de ingen skatt. Det bör dock noteras att det nederländska skatteavtalet innehöll ett tillägg som klargjorde att vissa personer omfattades även om de var undantagna från beskattning. Vad som egentligen avsetts med att ta med dessa personer som en uppräkningslista är inte klarlagt. Det kan ha varit för att klargöra att de omfattas eftersom de annars inte hade kunnat ta del av avtalets fördelar men det avgörande är trots tilläggen vilken innebörd begreppet skattskyldig ges. Om en person anses uppfylla rekvisitet skattskyldig utan att faktiskt erlägga skatt är det inte avgörande att sådana personer som är undantagna från beskattning uppräknas i skatteavtalen. Därutöver ingår skatteavtal med åtanke att de ska vara flera år framöver medan den interna skattelagstiftningen kan ändras betydligt mer frekvent. Det är därmed ytterst svårt för stater att förutspå vilka situationer som ska uppstå och det är möjligt att den aktuella situationen inte kunde uppstå då skatteavtalet ingicks.

Rättsfallen i Kanada och Nederländerna har gett upphov till förtydligande från den kanadensiska skattemyndigheten respektive från det nederländska finansdepartementet. Numera verkar de båda staterna inta synsättet att en person kan omfattas även om skatt inte erläggs på grund av att specifika villkor är uppfyllda även om Kanada uttrycker en större försiktighet genom att ange att det inte får vara ett ”abusive arrangement”. Sammanfattningsvis tycks detta synsätt vara den dominerande även inom doktrin och numera ansluter sig Kanada och Nederländerna i enlighet med Sverige till detta synsätt. Utifrån ett svenskt perspektiv tycks det således vara klart att begreppet skattskyldig avser en sådan anknytning som normalt innebär en

obegränsad skattskyldighet och rekvisitet är uppfyllt även om en person inte erlägger skatt på grund av att specifika villkor är uppfyllda. Kanada har genom att förbehållit sig rätten att inte tillåta att en person som inte erlägger skatt har hemvist om det utgör ett "abusive arrangement". Vad som avses med uttrycket framgår inte men det är troligtvis ett sätt för den kanadensiska staten att möjliggöra en annan tolkning för de fall skatteavtalet och den interna skattelagstiftningen utnyttjas för att uppnå skattemässiga fördelar på ett oacceptabelt sätt.

Som utgångspunkt bör gälla att en stat antingen anser att det krävs en faktisk beskattning eller inte. Utifrån rättsfallen från Sverige, Kanada och Nederländerna tycks den avgörande faktorn vara huruvida domstolen endast beaktar syftena att undvika dubbelbeskattning och motverka skatteflykt eller om domstolen, liksom HFD, även beaktar att skatteavtalen har som syfte att uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Med beaktade av syftet att uppnå en skälig fördelning av beskattningsrätten är det oväsentligt om skatt faktiskt erläggs eller inte utan det viktiga är att det finns en sådan anknytning som normalt leder till en obegränsad skattskyldighet. Det finns otaliga anledningar till att en stat inte väljer att utnyttja sin rätt och i enlighet med HFD framstår det som problematiskt att det kan leda till att den andra staten får ett utvidgat beskattningsanspråk. Utifrån ovanstående tolkning kan begreppet skattskyldig enligt en svensk tolkning inte anses förutsätta en faktisk beskattning. Rekvisitet är hänförligt till en sådan situation då en person har en sådan stark anknytning till en stat att denne normalt vore obegränsat skattskyldig.

6.2 Specifika villkor?

Utifrån ett svensk perspektiv och numera även ett kanadensiskt och nederländskt tycks det vara klarlagt att en person i dessa stater anses ha hemvist om personen som utgångspunkt är skattskyldig på grund av sådan anknytning till staten som normalt leder till en obegränsad skattskyldighet även om en person på grund av specifika villkor inte erlägger skatt. Detta synsätt är även det dominerande i doktrin. De flesta författare diskuterar inte skillnaden mellan denna situation och en situation då en person är undantagen beskattning utan att sådana villkor anses uppfyllda. Inte heller diskuteras hur dessa villkor ska vara utformade för att de ska anses som specifika villkor. Fokus för den skatterättsliga doktrinen har varit att utröna om det krävs en faktisk beskattning och efter att kommit fram till att det inte är nödvändigt upphör de flesta författare att diskutera och problematisera om och i så fall vilka villkor som krävs. Det diskuteras inte heller vilket syfte dessa villkor ska uppfylla. Wheeler är den enda av de redovisade källorna som framför det problematiska i att skilja på personer som är skattskyldiga och undantagna beskattning på grund av villkor och personer som är direkt undantagna så länge de båda utgör skattesubjekt. Hon ifrågasätter om lagstiftningens utformning ska vara avgörande för huruvida en person omfattas eller inte. HFD diskuterade vid tolkning av

gränsdragningen att tillämpningen av skatteavtal kan bli beroende av lagtekniska aspekter om en skillnad görs mellan personer som inte utgör skattesubjekt och personer som utgör skattesubjekt men är undantagna beskattning. Genom att anse att det krävs att specifika villkor ska vara uppfyllda framstår det som att tillämpningen är beroende av sådana lagtekniska aspekter även för de fall det handlar om skattesubjekt som är undantagna beskattning trots att några specifika villkor inte kan anses vara uppfyllda.

Om en stat anser att en faktisk beskattning inte krävs bör det vara klarlagt om undantaget från beskattning måste vara utformat på ett specifikt sätt. Det framstår som olämpligt att åtskilja personer som båda utgör skattesubjekt men som på grund av lagtextens utformning blir undantagna beskattning på olika sätt. Ett sådant åtskiljande kan innebära att en person anses omfattas av ett skatteavtal men inte den andra enbart på grund av hur skattefriheten uppnås. Frågan är om det finns en anledning att göra en sådan åtskillnad om en stat anser att skatteavtal ska uppnå en skälig fördelning av beskattningsunderlaget. Utifrån argumentationen i RÅ 1996 ref. 84 framstår det som att det avgörande för rekvisitet är att det ska vara fråga om en sådan anknytning till staten i fråga att personen normalt vore obegränsat skattskyldig. I enlighet med Brown kan anföras att det snarare är en fråga om att en person ska falla inom en stats skattejurisdiktion samt utifrån lagstiftningen kunna bli föremål för obegränsad beskattning. Huruvida staten utkräver skatt eller inte bör ur ett sådant perspektiv inte vara avgörande och framför allt inte hur skattefriheten uppnås. Den förutsättning som ska vara uppfylld för att omfattas av begreppet skattskyldig bör därmed vara att personen ska ha en sådan anknytning till staten i fråga som normalt leder till en obegränsad skattskyldighet. På så sätt kan avtalet tillämpas på personer som är undantagna från beskattning så länge de utgör skattesubjekt oaktat hur de uppnår skattefrihet.

Vid bedömningen av hemvist bör prövning utgå från huruvida staten har en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Därefter bör klargöras om personen utgör ett skattesubjekt eller inte eller om beskattning exempelvis enbart sker av delägarna. Utgör personen ett skattesubjekt och skulle kunna bli föremål för en obegränsad skattskyldighet saknas det anledning att ifrågasätta varför en stat väljer att undanta personen från beskattning samt hur staten väljer att uppnå denna skattefrihet. Huruvida några specifika villkor uppräknas eller inte bör därmed sakna betydelse. Utifrån ett sådant omfattande synsätt är det förståeligt att Kanadas skattemyndighet har valt att förbehålla sig rätten att inte acceptera att en person har hemvist om det är ett "abusive arrangement". Genom tillägg ges möjlighet att tillåta personer som är undantagna beskattning att omfattas av skatteavtal men utnyttjas systemet på ett sätt som inte kan förutspås i dagsläget har den kanadensiska skattemyndigheten en möjlighet

att göra undantag. Det kvarstår dock som problematiskt att Kanada inte på ett mer tydligt sätt klargjort vad som avses med ”abusive arrangement”.

6.3 Är värdepappersfonder och specialfonder skattskyldiga enligt skatteavtal?

Utifrån analysen i föregående kapital framgår det synsätt som förespråkas i denna uppsats och slutsatsen gällande värdepappersfonder och specialfonder är därmed klarlagd. Trots det är frågeställningen i uppsatsen tydlig varför tolkningen och tillämpningen av begreppet skattskyldig konkret kommer att appliceras på värdepappersfonder och specialfonder.

Från och med den 1 januari upphörde värdepappersfonder och specialfonder att vara skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden. Förändringen var motiverad utifrån dels ny lagstiftning som innebar en risk för den svenska skattebasen, dels av konkurrensskäl. För att möjliggöra den beskattning som skedde före 2012 infördes 2 kap. 3 § andra stycket IL som fastslår att bestämmelserna om juridiska personer även ska tillämpas på värdepappersfonder och specialfonder. Före lagändringen var fonderna skattskyldiga och vid överföringen av beskattning behölls stadgandet i IL. Sådana fonder utgör därmed skattesubjekt och av lagstiftningens systematik framgår att de som utgångspunkt är obegränsat skattskyldiga. Fonderna är dock genom stadgandet i 6 kap. 5 § IL inte skyldiga att erlagga skatt på inkomst av tillgångar som ingår i fonden. Utifrån den ovannämnda skalan av icke-beskattning utgör fonderna således skattesubjekt men de erlägger inte skatt. Av domen från Kammarrätten i Sundsvall framgår att de svenska fonderna inte är sådana transparenta fonder som redogörs för ibland annat kommentaren till modellavtalet. Det är således naturligt att andelsägarna i en värdepappersfond eller specialfond inte har möjlighet att tillgodoräkna sig skatt som erlagts av fonden. Fonden befinner sig således någonstans i den gråzon som finns mellan personer som är skattesubjekt och erlägger skatt och personer som är skattemässigt transparenta.

I målet från Kammarrätten i Sundsvall argumenterade den berörda Fonden bland annat utifrån att fondernas rätt till skatteavtals fördelar inte hade ifrågasatts före lagändringen 2012. Skatteverket ansåg dock inte att situationerna var jämförbara. Före 2012 var fonderna skattskyldiga men lagstiftningen möjliggjorde en låg beskattning genom att fonderna kunde åstadkomma ett skattemässigt nollresultat. Enligt nuvarande lagstiftning är de skattesubjekt men inte skyldiga att erlagga skatt. Situationerna bör skiljas åt eftersom före 2012 var fonderna som utgångspunkt skattskyldiga även om en låg beskattning var möjlig fanns inget undantag som medförde att skatt inte erlades. En sådan situation borde även för stater som förutsätter en faktisk beskattning anses uppfylla rekvisitet skattskyldig eftersom fonderna

inte är undantagna beskattning. Numera är de inte föremål för beskattning och det föreligger därmed en skillnad i hur skattefriheten uppnås. Före 2012 befann sig fonderna inom det givna tillämpningsområdet medan de numera befinner sig i det gränsland där förutsättningarna måste klargöras för att det ska vara möjligt att avgöra om de uppfyller rekvisitet eller inte.

Enligt den aktuella skatterättsliga lagstiftningen krävs inte att några villkor är uppfyllda för att värdepappersfonder och specialfonder ska vara undantagna beskattning. Under förutsättning att de utgör värdepappersfonder eller specialfonder är de således skattebefriade. Om det dominerade synsättet tillämpas på fonderna kan det därmed ifrågasättas om de kan anses uppfylla specifika villkor för att bli undantagna beskattning. I den skatterättsliga lagstiftningen saknas sådana villkor för att uppnå skattefrihet men fonderna behöver för att anses utgöra värdepappersfonder eller specialfonder uppfylla vissa villkor enligt den civilrättsliga lagstiftningen i LVF och LAIF. Om fonderna inte enligt LVF eller LAIF anses utgöra sådana fonder erhåller de inte heller skattefrihet. Det finns därmed villkor som måste vara uppfyllda och så länge de är uppfyllda erhålls skattefrihet. Skillnaden ligger i att villkoren regleras i den civilrättsliga lagstiftningen och så länge de är värdepappersfonder eller specialfonder är de inte föremål för beskattning. Situationen vore en annan om fonderna som utgångspunkt var skattskyldiga men genom i IL uppräknade villkor blev undantagna beskattning. Det är dock möjligt att argumentera för att fonderna behöver uppfylla specifika villkor för att anses utgöra sådana fonder som erhåller skattefrihet. Liksom HFD förutspådde är tillämpningen i detta fall beroende av den lagtekniska utformningen för att uppnå undantag från beskattning.

Den ovannämnda diskussionen påvisar hur lagtextens utformning blir avgörande för ett skatteavtals tillämplighet. Intas synsättet att en faktisk beskattning inte krävs och att syftet med skatteavtal är att uppnå en skäligen fördelning av beskattningsrätten bör det inte påverka hur skattefriheten uppnås så länge det inte är fråga om person som är skattemässigt transparent. Skatteverket lade stort fokus vid sin argumentation i kammarrättsmålet vid att den aktuella fonden inte kunde anses uppfylla några specifika villkor för att uppnå skattefrihet. Som angivits i de två föregående kapitlen innebär ett fokus på specifika villkor att tillämpningen blir beroende av rent lagtekniska aspekter. Att skilja på skattesubjekt som är obegränsat skattskyldiga men som av olika anledning är undantagna faktisk beskattning framstår som olämpligt. Villkoren anges för att tydliggöra att personen annars blivit föremål för en obegränsad beskattning. Det bör dock i praktiken vara möjligt att dessa villkor i princip alltid är uppfyllda om de utformas genom vida begrepp och ges ett vidsträckt tillämpningsområde. I en sådan situation framstår det som oklart varför dessa personer ska skiljas från personer som genom ett direkt undantag inte erlägger skatt.

Det finns dock argument mot att fonderna ska anses ha hemvist som bör beaktas. Ett argument för att fonderna inte ska få ta del av ett skatteavtals fördelar är att det generellt är en fördel att investera i en fond istället för att enskilt investera direkt i ett företag. Även om det således blir en brist i neutraliteten mellan direkta och indirekta investeringar kan en sådan skillnad eventuellt vara godtagbar om fördelarna med investeringsfonder överväger bristen i neutralitet. Inom OECD är det dock uttalat att neutralitet är ett mål som ska eftersträvas vilket talar emot att en sådan brist bör godtas. Vid analys av tillämpningen av skatteavtal och skattelagstiftning framträder det nära sambandet mellan politik och juridik. Det är klarlagt att skattefriheten för fonder infördes för att säkra den svenska skattebasen och för att säkerställa att fonderna kunde konkurrera med utländska motsvarigheter. När en lagstiftning ändras på ett sådant sätt kan det påverka tillämpningen av skatteavtal. Det tycks finnas en problematik i hur stater ska kunna klargöra hur en tolkning bör ske utan att ändra samtliga av staten ingångna avtal. Nederländernas finansdepartement fastslog efter det redovisade rättsfallet att i kommande skatteavtal skulle begreppet skattskyldig klargöras men vilken inverkan uttalandet har fått för avtal ingångna före uttalandet är oklart.

En utformning som innebär att fonder inte omfattas av skatteavtal kan även inverka på hur fonderna väljer att investera. I situationer som är nationella uppstår inte någon källbeskattning vilket kan uppmuntra värdepappersfonder och specialfonder till att endast investera i svenska bolag. Det skulle således vara mindre fördelaktigt för fonder att investera i bolag utomlands vilket skulle kunna ifrågasättas, åtminstone ur ett EU-rättsligt perspektiv. Inom ramen för denna uppsats är det dock inte möjligt att gå vidare med en sådan diskussion.

Om den svenska staten hade haft för avsikt att värdepappersfonder och specialfonder inte skulle anses kunna uppfylla rekvisitet och ha hemvist enligt skatteavtal kan man fråga hur en sådan avsikt skulle komma till uttryck. För avtal som ingås efter ett sådant ställningstagande är lösningen att ta med ett sådant förtydligande i skatteavtalet men för redan ingångna skatteavtal är situationen svårare. Förarbeten ges som nämnts ett begränsat värde vid tolkningen av avtal. I den aktuella situationen har regeringen gett uttryck för en medvetenhet gällande risken att fonderna inte ska anses omfattas av skatteavtal. Att det förutspår en sådan situation bör inte anses ge stöd åt varken att de ska anses ha hemvist eller inte. Regeringen tycks närmas medvetet överlämna frågan till rättstillämpningen. Hade regeringen velat att fonderna inte skulle omfattas hade de rimligen gett uttryck för detta på ett tydligare sätt i förarbetena till lagändringen. Att regeringen vid utformningen av schablonbeskattningen på andelsägarnivå har beaktat att andelsägarna inte har möjlighet att åberopa skatteavtalet kan ses som stöd för att en hårdare beskattning inte är avsedd. Det kan även ses som en kompensation för att fonden inte kan anses omfattas av skatteavtal. Det

framkommer dock inte hur regeringen kom fram till den bestämda schablonintäkten vilket försvagar argumentationen. Därutöver bör beaktas förarbetens begränsade värde vid tolkningen och uttalandena i förarbeten klargör inte huruvida de ska omfattas eller inte utan förutspår endast vilka framtida problem som kan uppstå.

Utifrån ovanstående kom Kammarrätten i Sundsvall till ett korrekt domslut. Domstolen beaktade utifrån RÅ 1996 ref. 84 att syftet med skatteavtal inte bara är att undvika dubbelbeskattning och motarbeta skatteflykt utan även att uppnå en skäligen fördelning av beskattningsrätten. Domstolen tycks inte heller lägga fokus på huruvida specifika villkor måste vara uppfyllda i den skatterättsliga lagstiftningen utan fokus är att undersöka huruvida Fonden har en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Eftersom de svenska fonderna fick behålla sin karaktär av skattesubjekt och därutöver som utgångspunkt är obegränsat skattskyldig bör det stå klart att det finns en stark skattemässig anknytning till Sverige och Sverige bör även anses ha utnyttjat sin skattejurisdiktion över Fonden. Att Sverige valt att undanta värdepappersfonder och specialfonder från beskattning innebär inte att Fondens starka anknytning till Sverige upphör.

Hur Nederländerna och Kanada hade valt att behandla de svenska värdepappersfonderna och specialfonderna är mycket svårt att avgöra. Utifrån uttalande från den kanadensiska skattemyndigheten och det nederländska finansdepartementet tycks de båda staterna intagit en mer inkluderande tolkning av begreppet skattskyldig än vad de respektive staternas domstolar har gett uttryck för. Det framgår dock inte hur Nederländerna behandlar personer som gör anspråk på skatteavtal vilka inte innehåller specifika klargörande över vilka personer som anses vara skattskyldiga. Är de svenska fonderna därmed inte uppräknade bör det finnas en risk för att de inte kan anses vara skattskyldiga och därmed inte heller anses ha hemvist. Likaså för kanadensiska bedömningen är det oklart i vilken mån värdepappersfonder och specialfonder kan anses uppfylla rekvisitet skattskyldiga. Eftersom domstolen ansåg att syftet med skatteavtal är att undvika eller lindra dubbelbeskattning finns det risk för att fonderna inte skulle anses vara skattskyldiga eftersom någon dubbelbeskattning inte uppkommer. Kanada kan även anföra att det skulle vara ett "abusive arrangement" om de anser att det går över gränserna för vad som är godtagbart. Även om termen "abusive arrangement" är oklart är det dock tveksamt om de svenska fonderna kan anses falla inom denna term eftersom det inte framstår som något planerat upplägg för att uppnå låg beskattning.

Av ovanstående framgår sammanfattningsvis att begreppet skattskyldig i skatteavtal kan tolkas på olika sätt och argument för och emot finns för de olika tolkningsalternativen. Vid en sammantagen bedömning utifrån ett svenskt perspektiv framstår det som att det inte finns något faktiskt krav på att skatt erläggs. Av RÅ 1996 ref. 84 framgår att med begreppet avses en

sådan stark anknytning till staten i fråga att en person normalt vore obegränsat skattskyldig. Denna slutsats är de flesta författare inom doktrin överens om och de källor som talar emot denna slutsats i Sverige är interna förarbeten. Dessa förarbeten kan dock inte utgöra en tillräckligt stark rättskälla för att överväga de argument som framförs i doktrin och i RÅ 1996 ref. 84. Inom doktrin framförs dock ofta att en person som är undantagen beskattning på grund av att specifika villkor är uppfyllda kan anses ha hemvist. Liksom Wheeler anför bör det ifrågasättas om tillämpningen av avtal ska grunda sig på hur en person uppnår ett undantag från att erlägga skatt så länge personen har en sådan anknytning som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Eftersom svenska värdepappersfonder och specialfonder utgör skattesubjekt och som utgångspunkt är obegränsat skattskyldig är det givet att de har en sådan anknytning till Sverige som normalt innebär en obegränsad skattskyldighet. Att Sverige genom ett stadgande undantagit fonderna från beskattning förändrar inte denna bedömning och bör därmed inte innebära att fonderna utesluts från skatteavtals tillämpningsområde. Fonderna faller inom den svenska skattesjurisdiktion och Sverige kan vid utnyttjande av sin skattejurisdiktion anses ha avstått från det skatteanspråk vilket som utgångspunkt tillfaller staten. Fondernas anknytning till Sverige upphör dock inte varför de bör anses uppfylla rekvisitet skattskyldig och därmed ha hemvist i Sverige.

Käll- och litteraturförteckning

LAGAR OCH FÖRORDNINGAR

Inkomstskattelag (1999:1229) [Cit: IL]

Förordning (1977:75) om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Spanien

Förordning (2010:1801) om ändring i förordningen (1996:379) med instruktion för Regeringsrätten

Lag (1947:576) om statlig inkomstskatt [Cit: SIL]

Lag (1986:468) om avräkning av utländsk skatt [Cit: avräkningslagen]

Lag (2004:46) om värdepappersfonder [Cit: LVF]

Lag (2004:66) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Lag (2011:1271) om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Lag (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder [Cit: LAIF]

Lag (2014:340) om skatteavtal mellan Sverige och Georgien

SÖ 1975:1 Wienkonventionen om traktaträtten [Cit: Wienkonventionen]

FÖRARBETEN

Propositioner

Prop. 1976/77:2 *med förslag till godkännande av avtal mellan Sverige och Spanien för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter på inkomst och förmögenhet samt ett till avtalet fogat protokoll*

[Cit: Prop. 1976/77:2]

Prop. 1992/93:3 *om dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Tyskland*
[Cit: Prop. 1992/93:3]

Prop. 1993/94:230 *Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Vitryssland*
[Cit: Prop. 1993/94:230]

Prop. 1995/96:95 *Dubbelbeskattningsavtal mellan Sverige och Malta*
[Cit: Prop. 1995/96:95]

Prop. 2004/05: 20 *Skatteavtal mellan Sverige och Chile m.m.* [Cit: Prop. 2004/05: 20]

Prop. 2004/05:121 *Skatteavtal mellan Sverige och Polen*

[Cit: Prop. 2004/05:121]

Prop. 2011/12:1 *Budgetproposition för 2012* [Cit: Prop. 2011/12:1]

Prop. 2011/12:168 *Skatteavtal mellan Sverige och Mauritius*

[Cit: Prop. 2011/12:168]

Prop. 2012/13:155 *Förvaltare av alternativa investeringsfonder*

[Cit: Prop. 2012/13:155]

Prop. 2013/14:149 *Skatteavtal mellan Sverige och Georgien*

[Cit: Prop. 2013/14:149]

Promemoria

Promemoria om ändrade skatteregler för investeringsfonder och deras delägare (Fi 2010/688) [Cit: Promemoria (Fi 2010/688)]

EU-RÄTTSLIGT MATERIAL

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2008 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) [Cit: UCITS IV-direktiv (2009)]

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2014/91/EU av den 23 juli 2014 om ändring av direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) när det gäller förvaringsinstitutsfunktioner, ersättningspolicy och sanktioner [Cit: UCITS V-direktiv (2014)]

Europaparlamentets och Rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder [Cit: AIFM-direktivet (2011)]

LITTERATUR

Arnold, J. B., "An overview of the issues involved in the application of double tax treaties" i Trepelkov, A., Tonino, H. & Halka, D. (red.), *United Nations Handbook on Selected Issues in Administration of Double Tax*

Treaties for Developing Countries, New York: United Nations, 2013 [Cit: Arnold (2013)]

Berglund, M., *Avräkningsmetoden: En Skatterättslig Studie Om Undvikande Av Internationell Dubbelbeskattning*, Uppsala: Iustus, 2013 [Cit: Berglund (2013)]

Bogdan, M., *Komparativ Rättskunskap*, Stockholm: Norstedts juridik, 2003 [Cit: Bogdan (2003)]

Brooks, K., "Canada" i Maisto, G., (red.), *Residence of Companies under Tax Treaties and EC Law*, Amsterdam: IBFD, 2009 [Cit: Brooks (2009)]

Brown, A. P., "Fifty Years of Tax Uncertainty: The problem of International Neutrality for Collective Investment Vehicles" i Vermeulen, H. (red.), *The Tax Treatment of CIVs and REITs*, Amsterdam: IBFD, 2013 [Cit: Brown (2013)]

Couzin, R., *Corporate Residence And International Taxation*, Amsterdam: IBFD Publications, 2002 [Cit: Couzin (2002)]

Dahlberg, M., "Investeringsfonder och beskattning – nya problem med förändrad lagstiftning" i Dahlberg, M. (red.), *De lege: Reglering och beskattning av investeringsfonder*, Uppsala: Iustus Förlag, 2012 [Cit: Dahlberg (2012)]

Dahlberg, M., *Internationell Beskattning*, Lund: Studentlitteratur, 2014 [Cit: Dahlberg (2014)]

de Boynes, N., "France" i Maisto, G., (red.), *Residence of Companies under Tax Treaties and EC Law*, Amsterdam: IBFD, 2009 [Cit: de Boynes (2009)]

de Graaf, A., "Dutch Tax Treaty Policy for Pooled Investment Vehicles" i Vermeulen, H. (red.), *The Tax Treatment of CIVs and REITs* Amsterdam: IBFD, 2013 [Cit: de Graaf (2013)]

de Graaf, A. & Pötgens, F., "Worrying Interpretation of 'Liable to tax': OECD Clarification Would be Welcome" i *Intertax*, vol. 39, nr 4, 2011 s. 169-177 [Cit: de Graaf & Pötgens (2011)]

Fibbe, G., "The 2010 Update of the OECD Commentary on Collective Investment Vehicles" i Vermeulen, H. (red.), *The Tax Treatment of CIVs and REITs* Amsterdam: IBFD, 2013 [Cit: Fibbe (2013)]

Galea, R., "The Meaning of 'Liable to Tax' and the OECD Reports: Their Interaction and Ambiguous Interpretation" i *Bulletin for International Taxation*, vol. 66, nr 6, 2012 [Cit: Galea (2012)]

Hilling, M., "Föreslagna förändringar i OECD:s modellavtal" i *Skattenytt* nr. 3, 2010 s. 147-149 [Cit: Hilling (2010)]

Kleist, D., "Skattebefriade subjekts möjligheter att åberopa dubbelbeskattningsavtal" i *Skattenytt* nr. 7-9, 2007 s. 411-418 [Cit: Kleist (2007)]

Kleist, D., *Methods For Elimination Of Double Taxation Under Double Tax Treaties: With Particular Reference To The Application Of Double Tax Treaties In Sweden*, Uppsala: Iustus, 2012 [Cit: Kleist (2012)]

Kristoffersson, E., "Att använda prejudikat och annan rättspraxis i rättstillämpningen" i *Svensk skattetidning* vol. 78, nr 10, 2011 s. 835-849 [Cit: Kristoffersson (2011)]

Lang, M., *Introduction To The Law Of Double Taxation Conventions*, Wien: Linde; Amsterdam: IBFD, 2013 [Cit: Lang (2013)]

Nelson, M., *Utflyttning av aktiebolag: en analys i ljuset av den internationella skatterätten och EU-rätten*, Stockholm: MercurIUS, 2010 [Cit: Nelson (2010)]

Oestreicher, A. & Hammer, M. (red.), *Taxation of Income from Domestic and Cross-border Collective Investment: a Qualitative and Quantitative Comparison*, Cham: Springer International Publishing, 2014 [Cit: Oestreicher & Hammer (2014)]

Peczenik, A., *Juridikens Teori Och Metod: En Introduktion Till Allmän Rättslära*, Stockholm: Fritzes Förlag, 1995 [Cit: Peczenik (1995)]

Pelin, L., *Internationell Skatterätt: I Ett Svenskt Perspektiv*, Lund: Studentlitteratur, 2011 [Cit: Pelin (2011)]

Sachdeva, S., "Tax Treaty Overrides: A Comparative Study of the Monist and Dualist Approaches" i *Intertax*, nr 41, 2013 s. 180-207 [Cit: Sachdeva (2013)]

Sandgren, C., *Rättsvetenskap För Uppsatsförfattare: Ämne, Material, Metod Och Argumentation*, Stockholm: Norstedts juridik, 2007 [Cit: Sandgren (2007)]

Vann, R., "'Liable to tax' and company residence" i Maisto, G., (red.), *Residence of Companies under Tax Treaties and EC Law*, Amsterdam: IBFD, 2009 [Cit: Vann (2009)]

Vermeulen, H. (red.), *The Tax Treatment of CIVs and REITs*, Amsterdam: IBFD, 2013 [Cit: Vermeulen (2013)]

Viitala, T., *Taxation Of Investment Funds In The European Union*, Amsterdam: IBFD, 2005 [Cit: Viitala (2005)]

Vogel, K., *Klaus Vogel On Double Taxation Conventions: A Commentary To The OECD-, UN- And US Model Conventions For The Avoidance Of Double Taxation On Income And Capital : With Particular Reference To German Treaty Practice*, London: Kluwer Law International, 1997 [Cit: Vogel (1997)]

Ward, A. D., Avery Jones F. J., de Broe, L., van de Wiele M., Ellis J. M., Kees van Raad Lenz, R., Torriane, H., Miyatake, T., Roberts, I. S., Goldberg, S., Strobl, J., Killius, J., Uckmar, V., Guiliani, F., Maisto, G., "A Resident of a Contracting State for Tax Treaty Purposes: A Case Comment on Crown Forest Industries" i *Canadian Tax Journal*, vol. 44, nr 2, 1996 s. 408-424 [Cit. Ward et al (1996)]

Wheeler J., "The Missing Keystone of Income Tax Treaties" i *World Tax Journal* vol. 3, nr. 2, 2011 s. 247-367 [Cit: Wheeler (2011)]

ÖVRIGA KÄLLOR

Beslut och dokument från Skatteverket

Skatteverkets beslut från den 16 december 2013, diarienummer 470 721058-13/5323 5044008331 [Cit: Skatteverkets beslut från den 16 december 2013]

Överklagande från Skatteverket den 9 april 2015, diarienummer 131 189355-15/5381 [Cit: Skatteverkets överklagande från den 9 april 2015]

Internet

EU, *EU:s medlemsländer*, hämtad 16 maj 2015 från http://europa.eu/about-eu/countries/member-countries/index_sv.htm [Cit: EU, *EU:s medlemsländer*]

Fondbolagens förening, *Hemställan om ändring i skatteavtalen mellan Sverige och andra stater*, hämtad 8 maj 2015 från <http://www.fondbolagen.se/Juridik/Framställningar/2012/Dokument/Hemstallan-om-andring-i-skatteavtalen-mellan-Sverige-och-andra-stater/> [Cit: Fondbolagens förening, *Hemställan om ändring i skatteavtalen mellan Sverige och andra stater*]

IRS, *Income Tax Treaty* (1992), hämtad 8 maj 2015 <http://www.irs.gov/pub/irs-trty/nether.pdf> [Cit: IRS, *Income Tax Treaty*]

Ministerie van Financiën, *Memorandum on Dutch Tax Treaty Policy 2011*, hämtad 9 maj 2015 från <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/circulaires/2011/02/14/summary-memorandum-dutch-tax-treaty-policy-2011/summary-memorandum-dutch-tax-treaty-polici-2011.pdf> [Cit: Ministerie van Financiën, *Memorandum on Dutch Tax Treaty Policy 2011*]

OECD, *List of OECD Member countries – Ratification of the Convention on the OECD*, hämtad 16 maj 2015 från <http://www.oecd.org/about/membersandpartners/list-oecd-member-countries.htm> [Cit: OECD, *List of OECD Member countries – Ratification of the Convention on the OECD*]

SCB, *Nettosparande samt förmögenhet i investeringsfonder, 1:a kvartalet 2015*, hämtad den 20 maj 2015 från http://www.scb.se/sv/_Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Finansmarknad/Finansiella-foretag-forutom-forsakringsforetag/Investeringsfonder-tillgangar-och-

skulder/6536/6543/24834/ [Cit: SCB, *Nettosparande samt förmögenhet i investeringsfonder*]

Skatteverket, *Rättslig vägledning: Vad är värdepappersfonder och specialfonder?* hämtad 15 maj 2015 från <http://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2015.5/2813.html> [Cit: Skatteverket, *Rättslig vägledning: Vad är värdepappersfonder och specialfonder?*]

Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 4 OECD:s modellavtal*, hämtad 7 maj 2015 från <http://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2015.5/2970.html> [Cit: Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 4 OECD:s modellavtal*]

Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 16 OECD:s modellavtal*, hämtad 8 maj 2015 från <http://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2015.5/2982.html> [Cit: Skatteverket, *Rättslig vägledning: Art. 16 OECD:s modellavtal*]

Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*, hämtad 10 maj 2015 från <http://www.skatteverket.se/rattsinformation/arkivforrattsligvagledning/stallningstaganden/2012/stallningstaganden2012/13112527112111.5.71004e4c133e23bf6db800076765.html> [Cit: Skatteverket, *Ställningstagande 2012-04-24: Svenska investeringsfonder och skatteavtal*]

The Canada Revenue Agency, *Income Tax Folio – International and Residency*, hämtad 4 maj 2015 från <http://www.cra-arc.gc.ca/tx/tchncl/ncmtx/fls/s5/fl1/s5-f1-c1-eng.html> [Cit: The Canada Revenue Agency, *Income Tax Folio – International and Residency*]

Nationalencyklopedin

Sökord fördelningspolitik – hämtad 15 maj 2015 [Cit. NE fördelningspolitik]

Sökord Kanada – hämtad 15 maj 2015 [Cit. NE Kanada]

Sökord dubbelbeskattning – hämtad 8 maj 2015 [Cit. NE dubbelbeskattning]

Sökord Nederländerna – hämtad 15 maj 2015 [Cit. NE Nederländerna]

Övriga

OECD Model Tax Convention on Income and on Capital, condensed version 15 July 2014 [Cit: OECD:s modellavtal]

OECD *The Granting of Treaty Benefits with respect to the Income of Collective Investment Vehicles*, adopted by the OECD Committee on Fiscal Affairs on 23 April 2010 [Cit: OECD (2010)]

Rättsfallsförteckning

SVENSKA RÄTTSFALL

Förvaltningsrätten i Härnösand mål 696-14 meddelad den 13 juni 2014

Kammarrätten i Sundsvall mål 2070-14 meddelad 27 mars 2015

RÅ 1996 ref. 84

UTLÄNDSKA RÄTTSFALL

Crown Forest Industries Ltd. v. Canada, [1995] 2 S.C.R. 802

Dutch Supreme Court, 4 dec. 2009, nos 07/10382-07/10384, V-N
2009/63.17